

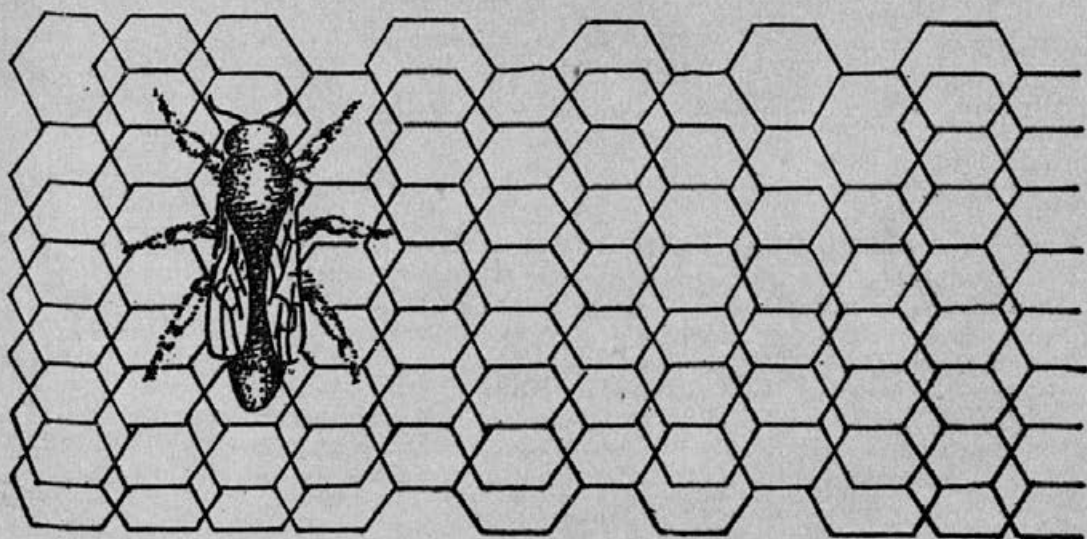
leto LXXIV

št. 1

1972

slovenski čebelar

VSEBINA

Valentin Benedičič: Naše čebelarске organizacije v letu 1971	2
Brezar: Čebelarjeva opravila v januarju	5
Ivan Rak: Čebelarji, poiščimo najboljšo pot k uspehu	7
Inž. Ludvik Klun: 23. čebelarški kongres v Moskvi (nadaljevanje in konec)	10
Wolfgang Singer: Preizkušanje in odbira čebele karnijke za svetovno gospodarstvo	14
Stane Sajevec: Pajesen	16
Ivan Stare: Jesenski pregled — vse družine brez matic	17
N. Jojriš: Matični mleček, zadelavina in izvleček iz trotjih žrk proti gripnemu virusu	17
Stane Sajevec: Mleko in med — tokrat na mizi	19

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

M. B. Nickelson: Sulfathiazol	20
Julij Mayer: Še o sulfatiazolu	21

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

OSMRTNICE

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 30,00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza Čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani. Ureja uredniški odbor: France Guna, Alojzij Kastelic, Ludvik Klun, Martin Mencej, Boris Modrijan, Joško Šlander. Glavni urednik: Martin Mencej, odgovorni urednik: Boris Modrijan. Letna naročnina za nečlane 35,00 din, za inozemstvo 40,00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3,00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1, Telefonska številka uprave ZČDS in SC 20-208.

S R E Č N O 72

Kaj naj želimo za novo leto?

Predvsem to, da bi bilo uspešnejše kot je bilo pretečeno,
da bi vam bilo zdravje zvesto skozi vse leto,
da bi bili dovedani naši sodelavci in bralci zvesti našemu
glasilu tudi v prihodnje.

Uredništvo in uprava

IZVAJANJE NALOG NAŠE ČEBELARSKÉ ORGANIZACIJE V LETU 1971

VALENTIN BENEDIC

Naloge, ki jih opravlja ta čas naša čebelarška organizacija, delimo v dve skupini:

Na dolgoročne, ki jih je v zvezi s predvidenimi spominskimi proslavami ob 200. obletnici smrti Antona Janše leta 1973 sprejel redni letni občni zbor Zveze čebelarških društev za Slovenijo 8. maja 1966 v svoj večletni delovni program, in na redne, vsakoletne, ki so postavljene pred naše čebelarstvo v zvezi s tekočo problematiko.

Zato vsako leto pregledamo večletni delovni program in odberemo iz njega tiste dolgoročne naloge, ki pridejo na vrsto za izvajanje v naslednjem letu. Tako so bile odbrane iz večletnega delovnega programa v letu 1971 naslednje naloge:

1. Izdaja Zbornika o slovenskem čebelarstvu v dobi Antona Janše.

Po načrtu bo vseboval Zbornik članek Petra Pavla Glavarja »Pogovor o čebeljih rojih« iz leta 1776. Ta rokopis je dejansko prvo delo gospodarske vsebine, napisan v slovenskem jeziku. Peter Pavel Glavar je izročil rokopis v ponatis kmetijski družbi. Rokopis pa se je pri tem izgubil in je bil po naključju najden šele leta 1950 v Osrednjem državnem arhivu Slovenije v Ljubljani. Torej skoraj po 200 letih. To delo ni pomembno samo za čebelarje kot še vedno aktualno strokovno čtivo, temveč tudi za slovensko jezikoslovje kot važen prispevek za razvoj slovenskega jezika.

Dalje bo prinesel Zbornik slovenski prevod v nemščini napisanega rokopisa iz 18. stoletja »Praktische Bienen Aeconomie« — Praktično gospodarno čebelarstvo. Avtorstvo tega dela še ni povsem dognano. Upravičeno se domneva,

da je avtor rokopisa duhovnik Matej Furlani, doma iz Vipave. Mateja Furlanija, ki je bil od leta 1755 do leta 1769 kaplan v Cerkljah, omenja namreč Peter Pavel Glavar, ki je bil takrat župnik v Komendi, kot svojega soseda in dobrega veščaka v čebelarstvu. Rokopis je napisan sicer v nemškem jeziku, vendar v čisto slovenskem slogu. To je za 18. stoletje imenitno delo. Iz njegove vsebine je razvidno, kako so bili naši čebelarški predniki na splošno že takrat večji v znanju in praksi in so v čebelarstvu celo prekašali svoje sosede — nemške čebelarje. V tem delu je zelo verjetno tudi prvi zapis o naših poslikanih panjskih končnicah.

Zbornik naj bi bil čim bolj popoln. Zato bo v njem tudi krajša razprava o naši čebeli, ki jo je v latinščini napisal leta 1770 Anton Scopoli in je prevedena v slovenski jezik. Izšel bo tudi Popolni nauk o čebelarstvu, ki ga je Anton Janša napisal leta 1775 in bo dopoljen z novimi dosežki v posebni izdaji.

Zbornik bo torej zgovern prikaz o visoki stopnji našega čebelarstva v 18. stoletju. Zaradi bolezninega sodelavca se je zbiranje in urejanje gradiva nekoliko zavleklo. Vendar bo do konca leta 1971 gradivo v glavnem zbrano in urejeno. Sklad SR Slovenije za pospeševanje založništva smo prosili za denarno pomoč, da bi laže krili stroške izdaje. Pomoč je bila odklonjena. Glede na to, da bo Zbornik pripravljen za tisk v začetku leta 1972 in ker bo ta publikacija prikazala slovensko čebelarstvo kulturo v 18. stoletju, se bomo ponovno obrnili na navedeni naslov za denarno pomoč. Izdaja Zbornika namreč ni dolžnost samo naše čebelarške organizacije, kateri je usojeno, da se mora vzdrževati zgolj

z lastnimi skromnimi sredstvi, to je s članarino članstva, temveč je v enaki meri, če ne v danih razmerah še v večji meri, dolžnost celotne slovenske kulturne skupnosti.

2. Izdaja spominskih znamk leta 1973.

Po večletnem delovnem programu naj bi izdala Skupnost jugoslovanskih PTT leta 1973 posebne spominske znamke v počastitev spomina Antona Janše ob 200. obletnici njegove smrti. Glede tega smo se januarja 1971 obrnili na gornji naslov in smo tudi že prejeli odgovor, da so realne možnosti, da bo naš predlog osvojila komisija za poštne znamke pri Skupščini zajednice jugoslovanskih PTT.

3. Adaptacija čebelje plemenilne postaje Pustov mlin pri Litiji.

Za plemenitev dolenske zvrsti kranjske čebele je adaptiralo Čebelarstvo Litija čebeljo plemenilno postajo Vlada Rojca — Pustov mlin pri Litiji. Zveza čebelarstev za Slovenijo je prispevala k stroškom 6.000 din. To je že tretja društvena čebelja plemenilna postaja, katere ureditev je predvidena v večletnem delovnem programu. Dve gorski plemenilni postaji, in sicer Antona Janše pod Zelenico in Josipa Verbiča v Kamniški Bistrici, sta bili po programu povsem na novo zgrajeni v zadnjih letih. Obe že uspešno delata.

4. Gradnja čebelarkega izobraževalnega centra.

Po večletnem delovnem programu in po posebnih sklepih upravnega odbora Zveze čebelarstev za Slovenijo bi morali začeti letos jeseni z gradnjo objekta. Kljub vztrajnemu prizadevanju pa glede tega nismo uspeli. Dela se še dalje na tem, da bi začeli z gradnjo vsaj spomladi 1972. Glede na to, da je tu posredi več dejavnikov, ki še niso povsem razčiščeni, ki pa so vplivali na to,

da še ni bilo mogoče začeti z gradnjo, bomo spregovorili o tej za napredek našega čebelarstva najbolj važni in hkrati najbolj zahtevni nalogi pozneje, vsekar pa na rednem letnem občnem zboru Zveze marca 1972. Geslo »Znanje in uporaba znanja« velja namreč v enaki meri tudi za čebelarstvo kakor za druge dejavnosti.

To so naloge, ki smo jih odbrali iz večletnega delovnega programa in jih vnesli v redni letni program 1971. Zal smo jih iz objektivnih razlogov opravili le delno. V zvezi z opravljanjem navedenih nalog je bilo opravljenega pri Zvezi tudi veliko drobnega dela, katerega učinek pa se bo poznal šele pozneje in to le v primeru, če bodo programske naloge dejansko tudi izvedene. Čim več bo neizvedenih, ali pa samo na pol opravljenih nalog, tem težji bodo pogoji za izvedbo zaključnih Janševih spominskih proslav leta 1973. Te proslave pa so po programu mednarodnega značaja, t. j. v najmanj srednjeevropskem obsegu. Zavedamo se, da je naša čebelarstvena dejavnost enako kakor vsa druga kmetijska dejavnost v zaostajanju in v nezavidljivem stanju. Čebelarji se pri tem sprašujejo, kje so vzroki, da se Slovenija, ki je bila še nedavno poznana v čebelarstvenem svetu po vseh kontinentih kot napredna čebelarstvena dežela, danes lahko šteje tudi v čebelarstvu kot dežela v razvoju. Čebelarstvena organizacija namreč nima za svoje delo sploh nobene ekonomske osnove. Leta 1954 ji je bila ekonomska osnova povsem neosnovano izpodrežana. Pokojni Avguštin Bukovec, tedanji nestor slovenskih čebelarjev, je rekel v zvezi s tem na občnem zboru Zveze 11. aprila 1954: »Prav nič ne dvomim, da bi Republiški izvršni svet ne omogočil nadaljnega obstoja Zveze v sedanjih oblikah s primernimi dotacijami iz svojega proračuna.« Dotacij ni bilo. Zaradi tega je morala Zveza bolj ali manj uspešno opravljati take naloge, za katere so zadostovala le manjša sredstva. Tako npr. je zajela v svoje vrste velike število ne-

organiziranih čebelarjev. Število nekaj nad 4.000 članov se je dvignilo v zadnjih letih na nad 7.000. S tem je število članstva znatno preseгло število 6.000, katero naj bi dosegli po večletnem programu šele leta 1973. Žal pa organizacija ne more nuditi številnemu članstvu, razen strokovnega čtiva v Slovenskem čebelarju in pravne pomoči v čebelarskih zadevah, domala nobenih drugih ugodnosti. In vendar so mlajši člani zlasti glede izobraževanja veliko bolj zahtevni, kot so bili starejši čebelarji. Zato ni nič nenavadnega, če društvena delavnost peša. Če se pogoji ne bodo v kratkem izboljšali, bo pač treba skrčiti tudi program za leto 1973 in obvestiti o tem sosedne čebelarske organizacije tudi zunaj naše države. To niso majhne stvari in se bo treba o njih resno pogovoriti tudi s pristojnimi državnimi in družbenimi organi. Junija 1970 smo imeli v Ljubljani v zvezi z organiziranjem Janševih spominskih proslav leta 1973 skupni delovni sestanek z zastopniki Avstrijske zveze čebelarjev in Čebelarskega društva za mesto Dunaj. Strinjali so se z našim programom in ga dopolnili z lastnimi predlogi. Tudi na Mednarodnem čebelarskem kongresu v Moskvi letos avgusta smo se razgovarjali o teh stvareh. Pri tem je prišel predsednik Čebelarskega društva za mesto Dunaj na dan z zanimivim predlogom, o katerem so oni že razpravljali na seji, t. j., da bi pri pobratanju Čebelarskih društev Radovljice in mesta Dunaja, ki delujeta v krajih, kjer se je Janša rodil oziroma umrl, vsadili pri rojstni hiši A. Janše na Breznici in v Augartnu na Dunaju, kjer je poučeval čebelarstvo, spominski drevesi o pobratanju. To je vsekakor lep in pomemben predlog, ki bo, če bo tudi uresničen, predstavljal trajen, živ spomenik prijateljstva ter sodelovanja obeh pobratanih čebelarskih društev. Naj bo dovolj o nalogah, ki jih predvideva večletni čebelarski program, in o razmerah, v kakrš-

nih dela naša čebelarska organizacija v času, ko se pred njo postavljajo tako velike naloge.

Uvodoma sem omenil, da imamo vsako leto v programu tudi opravljanje nalog, ki se postavljajo pred organizacijo v zvezi s pojavljanjem različnih problemov. Žal imamo na vseh delovnih toriščih, tako tudi v čebelarstvu, vedno dovolj problemov, ki jih je treba seveda tudi reševati. Zaradi pomanjkanja prostora naj se dotaknem le nekaterih.

Naša opazovalna in obveščevalna služba o gozdnem medenju nam ni mogla letos poročati nič obetavnega o kakšnem izdatnem izločanju mane. Tako slabe letine zlasti pri čebelarjih, ki čebelarijo na stalnem mestu, že dolgo ni bilo. Poročevalec za gozdno medenje pri Zvezi je na terenu nazorno poučeval opazovalce o povzročiteljih gozdnega medenja. Dalje je predvidenih v načrtu sedem dvodnevni tečajev za čebelarske preglednike, ki bodo v pomoč veterinarski in kmetijski inšpekciji pri zatiranju čebeljih boleznih in ugotavljanju zastrupitev. Tečaji bodo v zimskem času, da bodo imeli tečajniki snov še svežo v spominu pri prvih spomladanskih pregledih čebel. Tu in tam nastopajo še vedno težave okoli veterinarskih pregledov čebel pri prevažanju čebel na različne paše. V tej zadevi smo toliko uspeli, da lahko upamo na bolj ustrezno ureditev in izvajanje zadevnih predpisov. Končno si je treba biti na jasnem, da brez prevažanja čebel na različne paše ni rentabilnega čebelarjenja. Živimo pač v času, ko ves svet gleda na rentabilnost v vsaki dejavnosti, tudi v čebelarski. Čebelarstvo kot poezija kmetijstva pa ne obstaja nič več. Dejstvo je, da je pri nas iz leta v leto manj prevaževalcev. Zadovoljiva, sodobna ureditev problematike o prevažanju čebel na pašo je osnovnega pomena za napredek našega čebelarstva.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V JANUARJU

BREZAR

V tretje gre rado ...! Na ta, star slovenski pregovor sem ves nesrečen pomislil, ko so me na zadnji seji uredniškega odbora postavili pred izvršeno dejstvo: »Mesečna navodila v l. 1972. boš pisal špet ti!« Pisati mesečna navodila namreč ni le silno odgovorno in nehvaležno delo, temveč tudi zelo zahtevno pisanje, v katerem je treba v najkrajši možni obliki posredovati čebelarjem čim več napotkov, smernic in priporočil, da bodo pri svojih čebelah kar najbolj uspešni. Tako pisati, pri tem pa še paziti, da se ne bi preveč ponavljal, je tri leta zapovrstjo zares težavno!

V veliko zadoščenje mi je bilo urednikovo zagotovilo, da so bili čebelarji — bralci dosedanjih mesečnih navodil z mojim pisanjem zadovoljni. Prav lepo pa še vnaprej naprošam vse, ki so dosedaj ta navodila spremljali, naj sporoče uredniškemu odboru svoje želje, predloge in sugestije, kaj jih najbolj zanima in kakšna mesečna navodila si želijo. Obljubljam, da bom po svojih močeh vse take želje in predloge v največji meri upošteval.

V pisanje mesečnih navodil še tretje leto sem privolil tudi zato, ker se je uredniški odbor strinjal z mojim predlogom, naj bi bila navodila pisana tudi za druge sisteme panjev — predvsem amerikanca — in naj bi vsebovala poseben poudarek na novih čebeljih proizvodih, kot so cvetni prah — pelod, matični mleček in morda še drugi, katere utegne od čebelarjev zahtevati potrošniški svet.

S tem v zvezi in ker je zima čas za načrtovanje dela in proizvodnje v bližajoči se sezoni, ne bo odveč, če se vprašamo, kdo in pod kakšnimi pogoji bi lahko uspešno čebelaril tudi v drugem sistemu panja, poleg ali pa tudi mimo našega preizkušenega žnidaršiča? Tu mislim predvsem na nakladni Langstroth-Rootov panj.

Ko iščem odgovor na to vprašanje, se mi v mislih stalno vsiljuje odgovor znanega belokranjskega čebelarja — Martina Adlešiča, ki že več kot desetletje čebelari v obeh sistemih. Na moja vprašanja, v katerem panju ima večje uspehe, je dejal: »Pri prvem točenju je žnidaršič vedno boljši. Pri drugem sta enaka, pri tretjem pa amerikanec znatno prekosi žnidaršiča.« Kaj je s tem povedanega? Predvsem to, da bo z amerikkancem uspešen tisti čebelar, ki ima glavne paše, ali pa namerava nanjo peljati bolj pozno, tj. potem, ko se mu družine v amerikkancih že dodobra razvijejo. Seveda bo z amerikkancem uspešen tudi pri izkoriščanju bolj zgodnjih paš (akacija, žajbelj, smreka itd.) tisti čebelar, ki bo uspel v njem razviti družino do viška do začetka teh paš. Žal, imamo pri sedanji stopnji razvitosti naše tenhologije čebelarjenja, ki je v veliki meri pogojena z našimi specifičnimi podnebnimi razmerami, bolj malo takih čebelarjev. In dokler jih ne bomo imeli, moramo pač računati s tem, da nam bo prve paše družina v amerikkancu porabila za razvoj, ki pa bo brez haska, če prvim ne sledijo še druge izdatne paše.

Nedvomno je amerikanec bolj primeren tudi za večja čebelarstva, kajti za upravljanje je potrebno pri njem mnogo manj časa. Prav tako bomo v amerikkancu uspešnejši pri specializiranih proizvodnjah, posebno pri proizvodnji cvetnega prahu, tako osmukanca, kakor tudi izkopenca. Kdor se namerava bolj intenzivno s tem ukvarjati, so mu v amerikkancu — po dosedanjih izkušnjah — zagotovljeni večji uspehi. Verjetno pa je že tudi napočil čas, ko se lahko priporoči vsem večjim čebelarstvom, naj si poleg skladovnice žnidaršičev omislijo nekaj amerikkancev, kar se v praksi mnogokje že dogaja. Zato se mi zdi prav, da dobi amerikanec v mesečnih navodilih dostojno mesto.

Še nujen nasvet vsem, ki kanijo začeti z amerikanci. Pri nabavi se držite dosledno ustaljenih mer, ki jih ima Langstroth-ov panj po svetu in tudi pri nas! Mere in opis panja najdete v 6. 7. in 8.—9. številki Slov. čebelarja iz leta 1969.

Kot že rečeno, bo v letošnjem letu posvečenega v mesečnih navodilih tudi več prostora posebni proizvodnji, zlasti proizvodnji cvetnega prahu — peloda, po katerem bo — kot vse kaže — vedno večje povpraševanje. Posebno po izkopancu. Zato si čimprej nabavimo žličko za izkopavanje in pobrskajmo po satju, če je kje kaj cvetnega prahu. Na satih, v katerih bomo našli v celicah še cvetni prah, se pridno učimo rokovati z žličko in se vadimo v veščini izkopavanja. V sezoni nam bo tako pridobljena spretnost zelo dobrodošla.

Poleg načrtovanja dela pri čebelah v bližajoči se sezoni, mora vesten čebelar — zlasti začetnik — izkoristiti zimski čas, da izpopolni svoje teoretično znanje iz čebelarstva. Zato naj pridno prebira čebelarsko literaturo, v njej bo odkril poleg praktičnih navodil tudi mnoge lepote skrivnostnega snovanja svojih ljubljensk. Čebele bo še bolj vzljubil, kar mu

bo v močno oporo, ko bo treba premagovati to ali ono težavo pri delu s čebelami, ali bo treba svojemu konjičku — zlasti v slabih letinah — tudi marsikaj žrtvovati.

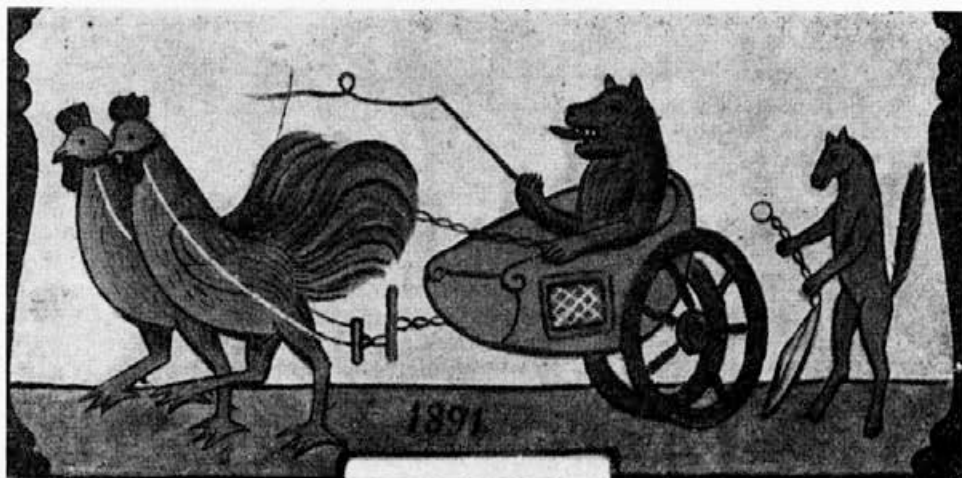
Če še nismo, skuhajmo čimprej voščine!

Prazne, že rabljene panje, katere kaniamo v tem letu naseliti, kakor tudi že rabljene satnike moramo pred žičenjem temeljito razkužiti!

Satnike lahko zažičimo sedaj, žico nategniti ter vnajo vrteti ali vtopiti satnico, pa je bolje neposredno pred uporabo. Pozimi vdelana satnica se nam do uporabe kaj rada skrivi.

Čebelam je v tem času potrebno čimveč miru — pazimo torej, da ne bo v okolici čebelnjaka ali panja nepotrebne in škodljivega ropotanja. Mišim nastavimo pasti, pticam, zlasti sinicam, ki tako rade stikajo za mrtvimi čebelami pred čebelnjakom, pa tudi po samih žrelih, pa pripravimo krmilne hišice v bližini čebelnjaka, katere sevda ne smejo ostati prazne. Ob polni mizi se ptice ne bodo zmenile za mrtve čebele.

Čebelo, ki je v zimskem času zletela iz panja in nebogljenost umira v snegu pred čebelnjakom, nikakor ne skušajmo rešiti mrzle smrti s tem, da jo hočemo

Tudi ta si želi zadovoljnejšo letino, zato se že pripravlja, da bo zdijval v novo pomlad

vrniti v topel panj: ona je zapustila toplo zimsko gručo ter zletela v gotovo smrt zato, ker je obolela. In da ne bi s svojo boleznijo okužila, ali kako drugače vznemirjala svojih družic, se je — nagnosko seveda — raje sama žrtvovala. Mi pa —

spoznavajoč in upoštevajoč krutost naravnega zakona obstoja — jo mirne duše prepustimo pogibelji v snegu v korist njenim sestricam, ki se ta čas stiskajo v topli zimski gruči v slutnji bližajoče se pomladi.

ČEBELARJI, POIŠČIMO NAJBOLJŠO POT K USPEHU

IVAN RAK

Četudi čebelarstvo ne daje vidnih dohodkov (saj vrednost pridelanega medu, cvetnega prahu, matičnega mlečka — pogosto komaj krije pridelovalne stroške, je, kot se splošno ocenjuje, njegova indirektna korist — opravevanje — najmanj desetkrat večja. To gospodarstveniki nekaterih držav (ZDA, ZSSR i. dr.) vrednotijo tako kot je, druge (žal smo v tej skupini) pa čebelarstvu ne pripisujejo tiste važnosti kot mu gre.

Slovenci smo narod z bogato čebelarstvo tradicijo. Uredili smo si enoten način čebelarjenja v AŽ panju in ta enotnost je v Evropi nedvomno edinstvena. Iz našega naroda je izšel eden največjih čebelarskih genijev — Anton Janša. Upoštevajoč povedano — bi bila skromna, toda upravičena želja naših čebelarjev, da merodajni dejavniki — naši gospodarstveniki — priznajo tej kmetijski stroki tisto važnost, ki ji pripada. Na naš čebelarjih pa je, da to željo, to zahtevo podkrepiamo s tem, da storimo vse, kar je mogoče, da bo čebelarstvo dajalo največ, kar v danih pogojih lahko daje.

Smo doslej storili vse to? Najbrž ne!

Kot je splošno znano, je uspeh čebelarjenja odvisen predvsem od treh dejavnikov:

1. pašnih prilik kraja,
 2. sposobnosti, ročnosti in razumnosti čebelarja,
 3. panja in čebelarjenja v njem.
- Mnenja, s kakim deležem vplivajo posamezni dejavniki na ta uspeh, so zelo deljena. Prav nič pa ni važno, da jih navajamo, da jih ocenjujemo, da jih kritiziramo. Predlagali bi, da pogledamo zadevo s specifično slovenskih razmer:

1. Slovenske pašne prilike ocenjujejo kot dobre. Trdim, da so na splošno prav dobre in da bodo take vse dotlej, dokler bo spomladi tako ugoden razvoj (predvsem za

radi obilice cvetnega prahu, ki čebelarjem v svetu v tem času tako manjka), dokler bo paše na akaciji vsaj toliko, kot jo je (in nam bo na razpolago ta paša tudi v sosednjih republikah), dokler bo še toliko travniške paše (ki seveda pri intenzivni živinoreji upada), kot jo naši travniki dajejo... Nobeno jadikovanje ni upravičeno, dokler bo ostalo »nepopasenih« toliko kostonjevih gozdov (in bo šlo v izgubo tako ogromne množine v svetu tako iskanega cvetnega prahu) in dokler bodo nudili toliko kot doslej gozdovi Pohorja, Gornje Savinjske doline, Krma (in nam bo odprta še pot v Gorski Kotar, Liko...).

2. Slovenski čebelar je kot del naroda spretnih, prilagodljivih, znatiželjnih ljudi (in kot take nas priznava svet...) v svojem poslu pravi mojster. Kamor je prišel naš čebelar, se je uveljavil.

Za uspešno čebelarjenje v Sloveniji sta torej izpolnjena dva od treh pogojev, ki so za to potrebni. Najsibo delež panja za uspeh še tako minimalen, priznavamo ga vsi in skušajmo ga rešiti v korist našega čebelarstva.

Da pri nas vprašanje panja še ni rešeno oziroma da sedanje stanje morda ni dokončno, menijo tudi naši čebelarji. O tem se bere prav posebno pa razpravljata vsepovsod. Pred dobrimi šestimi leti je čebelar Franc Grošelj pod naslovom »Rešimo ta problem« predlagal v »Slovenskem čebelarju« (maj 1965), naj bi ZČDS organizirala testiranje AŽ in nastavnega panja. Urednik mu je pojasnil, da bo dobil odgovor že v naslednji številki »Slovenskega čebelarja«. Potem pa vse tiho je bilo...

Pred dvema letoma je v razpravi o ČIC-u dejal eden vodilnih slovenskih čebelarskih strokovnjakov, član uredniškega odbora »Slovenskega čebelarja (torej bi naj bila to nekaka uradna linija):

»Bodimo si na jasnem. Kot domovanje za čebeljo družino sta si oba panja enakovredna. Oba sta tudi sposobna, da sprejmeta večjo količino medu pri nenadni dobri paši. Oba imata (vsepopovsda mišljena AZ in nastavni panj, o katerih je bilo pred tem govora!) svoje dobre lastnosti, pa tudi svoje pomanjkljivosti, kar bo vse prišlo do izraza pri njihovem opravljanju. Problem je le v tem, kateri od teh panjev je sposoben dati čebelarju enako, če že ne večjo količino medu pri najmanjšem trudu in manjši potrošnji časa. Jedro vprašanja je torej v tem, kateri način čebelarjenja je donosnejši. Čebelarski mojstri bodo imeli sami priložnost, pri neporečnem svojem delu in pri nepristranskem presojanju, podprtem še z zanesljivimi zapiski, ugotoviti, kaj in kje je boljše. Marsikdaj bo morala sodelovati tudi štoparica...«

S tem se mora vsakdo, ki želi našemu čebelarstvu dobro, strinjati.

Za rešitev zadeve predlagam tekmovanje, ki naj bi bilo organizirano nekako takole:

1. ZČDS kot zastopnica slovenskih čebelarjev naj kot najvišji forum prevzame in vodi tekmovanje.

2. AZ panj, v katerem čebelarji absolutna večina slovenskih čebelarjev (nad 6 tisoč čebelarjev s ca 100 tisoč panji). Tekmovalno skupino za ta panj bi morda organizirala ZČDS ali pa določila čebelarsko organizacijo, ki bi to opravila.

3. Kirarjev panj, ko je pravtako kot AZ panj, izšel iz naše sredine (konstruktor čebelar Kirar Franc iz Malečnika pri Mariboru). Zaradi specifičnih lastnosti se je razširil v okolici Maribora.

4. Nastavni panj, ki je bil v minulih desetletjih v Sloveniji še malo znan, pa so ga pričeli uvajati potom družbenega sektorja v desetletju 1950—60. V njem čebelarji (vštevši družbeni sektor, ki ima večino teh panjev) od treh navedenih skupin najmanjše število čebelarjev. Začasno ga naj zastopa ČD Gotovlje, kjer je največji procent teh panjev in od koder poteka danes največja propaganda za ta panj, s kom drugim se o zadevi itak nisem doslej posvetoval). Kot član te družine in izzivalec tekmovanja želim tekmovati za ta panj.

Tekmovanje bi se izvajalo po pravilniku, ki ga sestavi ZČDS s sodelovanjem ČD Maribor in ČD Gotovlje. Organizirati bi bilo potrebno (s posvetovanjem teh organizacij) komisijo, ki bo v sodelovanju in v sporazumu s čebelarsko organizacijo v kraju, kjer tisti čas poteka tekmovanje, izvajala nadzor nad tekmovanjem.

V ostalem pa je to samo predlog — dokončen načrt tekmovanja pa naj bi sestavili sporazumno in pri tem upoštevali predloge vseh družin in društev v sklopu Zveze čebelarskih društev Slovenije, katere tem potom vabim k sodelovanju.

Menim pa, da bi tekmovanje moralo potekati po nekih osnovnih smernicah takole:

Nekako do konca februarja bi morale biti določene tekmovalne skupine. Skupina bi naj obsegala 4—6 panjev, koliko skupin pa bi naj sodelovalo pri posamezni vrsti panjev, bi določil pravilnik, verjetno pa največ dve, ker sicer bi se zadeva preveč skomplificirala.

Tekmovanje naj bi se pričelo na nekem pasišču akacije in bi v ta namen naprosili kako čebelarsko organizacijo s tega področja, da preskrbi primeren prostor.

Tekmovalci naj bi bili določen dan in uro pozvani, da pripeljejo družine.

S trenutkom postavitve čebel na to mesto ugasne tekmovalcem pravica opravljanja v panju kakršno koli opravilo, ne da bi bila o tem obveščena čebelarska organizacija tega kraja (ali tekmovalna komisija, kakor bi pač določal pravilnik). Ta organizacija (ali komisija) bi beležila za opravilo v panju porabljen čas, pa pozneje dobljen pridelek in to samo med, vosek cvetni prah in roje (če bi jih tekmovalec želel odtujiti, odprodati po dnevni ceni), ne pa matični mleček.

Po zaključku po tem pasišču bi panje premestili na nadaljnja pasišča, kamor bi pač odločila komisija.

Prepričan sem, da bi se javljale čebelarske organizacije iz raznih krajev Slovenije z vabilom, pridite k nam, tu je dobra travniška paša, tu je obilo kovanja, ki bo pričel cveteti takrat in takrat. Pridite k nam, pričela je »prijemati« smreka, v pisala ena družina, pozneje pa bi nas druga vabila na hojevo pašo s poročilom, da je bil dnevni pridelek zadnjih dni že toliko in toliko.

Komisija bi izbirala, določevala in odredjala prevoze na ta pasišča. Če seveda poudrb ne bi bilo, bi pač morala sama iskati in izbirati.

Izobraževalnega pomena take akcije ne more zanikati nihče. Domača čebelarska organizacija bi imela priložnost prikazati svojim članom različne načine čebelarjenja (saj bi nedvomno tekmovalci prav radi pri tem sodelovali!). Ko bi tekmovalec npr. najavil, da bi ta in ta dan rad opravil kako delo v panju, bi lahko čebelarska organizacija povabila k ogledu svoje člane itd. itd. Ne prezreti tudi dejstva, da bi pri presoji in oceni sodeloval sam ali potom čebelarske organizacije

tisti, ki je k temu v prvi vrsti poklican: slovenski čebelar.

Računam, da bo predlog naletel tudi na nekatere ugovore. Slovenski čebelar je amater, čebele ima v večini za rekreacijo, pri njih se želi razvedriti naš upokojenec, uradnik, delavec — dobiček mu je postranska stvar, bodo dejali nekateri. Dovolite mi, da ponovno pokličem na pomoč v razrešitev zadeve »Slovenskega čebelarja«, ki nekje pravi, ko je govora o opravljanju AZ panja in predlogu, da »bi bilo potrebno izoblikovati boljši in hitrejši način opravljanja s panji. ... Včasih pa le pridemo (pri opravljanju AZ panja namreč) v kar občutno časovno stisko. Vidite, tedaj je naša lagodnost trčila ob naglico neizprosnega zunanjega življenja.« Želja, da iščemo in morda najdemo nekaj bolj-

šega ali pa da se dokončno uverimo, da najboljše že imamo, je torej prisotna vsepo-vsod.

Zakaj ne bi najrentabilnejši panj služil našemu čebelarju za rekreacijo, domovini pa v okras?

Sicer pa nikjer ne piše, kakšen bo izid... Zapišem pa lahko, da nas to ne bo stalo niti dinarja. Do razjasnitve zadeve v našem slovenskem znanstvenem čebelarskem inštitutu, pa se bojim, da je še predolga pot.

Ko želim našim čebelarjem zdravo in uspeha polno čebelarsko leto 1972, kličem:

Na delo vsi, ki vam je dobrobit slovenskega čebelarstva pri srcu! Naš cilj, da bi ob priliki proslav svetovnega čebelarskega genija, našega Janše v letu 1973, naš čebelar imel že jasnejšo sliko v tej zadevi.

PRIPIS UREDNIŠTVA

Uredniški odbor pozdravlja iniciativo tovariša Raka, ker je vprašanje najustreznejšega panja za naše rastlinske in podnebne razmere, ki smo ga načeli v našem glasilu, ostalo nedorečno in še vedno odprto.

V večini drugih držav rešujejo to vprašanje raziskovalni inštituti in druge podobne ustanove. Pri nas smo žal za enkrat prepuščeni res le samim sebi. Mislimo pa, da način tekmovanja ne bi bil ustrezen, ker bi tekmovanje lahko privedlo do neobjektivnih rezultatov, zato bo potrebno izvesti preizkušnjo, ki naj bi jo opravila določena skupina strokovnjakov, za kar so potrebne temeljite priprave.

Uredniški odbor

OBVESTILO

Odsek za odbiro in vzrejo pri ZCDS obvešča čebelarje, da pripravlja preizkuševališče najboljših rodov kranjske čebele. Namen preizkuševališča je odbrati najboljše družine za trotarje na plemenilnih postajah.

Vabimo čebelarje, ki imajo čiste kranjiče, da dajo eno svojih najboljših čebelnih družin ZCDS na preizkušnjo. Zveza ima svoje 10 satne AZ panje in pridejo v poštev samo čebelne družine, katere bi Zveza pozneje odkupila, če bodo seveda ustrezali pogojem. Preizkušnja bo izvajana pod šiframi in tako bo izključena vsaka pristranost.

Čebelne družine, ki so primerne za preizkušnjo, morajo imeti naslednje glavne lastnosti:

1. Biti morajo čiste kranjice;
2. morajo biti dobri medarji;
3. ne smejo biti preveč rojive, (po možnosti družine, ki prelegajo);
4. čebele naj bodo krotke;
5. pri pregledu morajo biti mirne, da ne begajo.

Pozivamo vas, da sodelujete pri odbiri najboljših čebel! Naj ne bo nikomur žal ene njegovih najboljših družin, da jo da na preizkuševališče. Zavedajmo se, da bomo na ta način prispevali svoj delež k izboljšanju naše priznane kranjske sivke.

PRIJAVE SPREJEMA: Zveza čebelarskih društev, Slovenije,
61000 Ljubljana, Cankarjeva 3/1 I

Odsek za obiro in vzrejo

XXIII. MEDNARODNI ČEBELARSKI KONGRES V MOSKVI

LUDVIK KLUN, INŽ. EL.

(Nadaljevanje in konec)

Strokovni referati.

Uvodni referat iz splošne problematike v čebelarstvu je podal prof. Harnaj. V svojem govoru je nanizal dosežke mednarodne čebelarske organizacije. Omenil je obširen program, ki ga ima ta organizacija pri uvajanju znanstveno-tehničnega napredka na področju čebelarstva v svetu. Posebej je omenil pomen Mednarodnega inštituta za tehnologijo in ekonomiko čebelarstva, ki deluje od 1. 8. 1970 v Bukarešti. Dejal je, da je že sedaj veliko zanimanje za delo Inštituta. Izvršni odbor Apimondije je dobil že veliko prijav in želja od raznih čebelarskih organizacij in predstavnikov vlad iz držav, ki želijo sodelovati z Inštitutom ali pa biti seznanjene z izsledki in dejavnostjo Inštituta. Nedvomno bo lahko Inštitut veliko pomagal čebelarstvu, predvsem v tistih državah, ki take ustanove nimajo.

Strokovni referati v očeh umetnika

Morda ne bo odveč navesti nekaj statističnih podatkov, s katerimi razpolaga Apimondija. Na svetu je danes približno 48 milijonov čebelnih družin. Vendar še zdaleč niso izkoriščene vse rezerve.

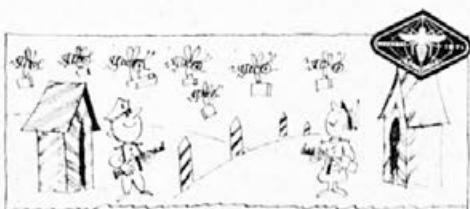

Svetovne zaloge nektarja so tako velike, da bi omogočale rentabilno čebelarjenje 150 milijonov čebelnih družin. Tudi opravevanje je še zelo na nizki stopnji. V najbolj razvitih poljedelskih državah zadovoljijo komaj 25 % potreb. Svetovna proizvodnja medu je 400.000 ton. Zanimivo je, da pridobijo čezoceanske države kar 308.000 ton medu ali 77 % svetovne proizvodnje. Izvozijo ga 120.000 ton. Največji izvozniki medu so: Mehika, Argentina, Kitajska, ZDA, Avstralija, Romunija, Madžarska itd. V letu 1969 so največ medu uvozile naslednje države: ZRN, Anglija, Japonska, Francija itd. ZRN je v celotnem uvozu udeležena kar s 45 %.

Na Kongresu so čebelarski strokovnjaki prebrali le tiste prispevke, ki sodijo v naprej določene kongresne teme. Referati bodo objavljeni v Zborniku skupno s prispevki, ki niso bili prebrani na Kongresu, bili pa so sprejeti zaradi vsebine, ki pomeni doprinos v zakladnico svetovne čebelarske literature. Med slednje sodi tudi prispevek dr. J. Riharja z naslovom: Prvenstvo Antona Janše (1734—1774). V njem avtor dokazuje na osnovi citatov iz Janševih del, kaj je Janša prvi dognal, pa pripisujejo drugim, medtem ko za nekatera Janševa dognanja svetovna čebelarska javnost ne ve, da pripadajo njemu.

V drugem referatu je dr. Rihar podal osnovne elemente za prognoziranje medenja hoje. Vsebine referata ne bom navajal, ker bo to verjetno storil avtor. Isto velja seveda tudi za referate ostalih jugoslovanskih čebelarskih strokovnjakov.

Nedvomno je prognoziranje še zelo malo raziskano. Tu gre za temeljne raziskave, ki gotovo terjajo veliko časa in sistematičnega dela. Toda naši čebelarji že nestrpno pričakujejo uporabne rezultate, ker jim le-ti pomenijo zelo veliko v ekonomskem smislu. Tudi čebelarji drugih držav si od učinkovitega prognoziranja obetajo veliko. Ni naključje, da je po referatu avtorja želel bolgarski strokovnjak pojasniti, če bi lahko njegovo metodo uporabili v Bolgariji.

Čebele ne poznajo ne ovir in ne meja

C. Scheurer iz NDR je podal referat z naslovom: »Čas mane in prognoziranje«. V njem navaja, da so začeli dajati po radiu obvestila o tem, kdaj **bo** nastopilo medenje. To so jim omogočile večletne raziskave in sodelovanje v prognosistični službi več kot sto čebelarjev in meteorologov. V referatu je navedel 6 bistvenih elementov, na podlagi katerih bazira njihovo prognoziranje.

O raziskavah na tem področju sta poročala tudi G. in A. Galuška iz Poljske. Merili so frekvenco izločanja mane pri posameznih ušicah s točnostjo 30 sekund. Izločanje so registrirali ponoči in podnevi. Ugotovili so, da je poprečna frekvenca izločanja 11,3 minute podnevi in 8,1 minute ponoči. Niso pa opazili odvisnosti med izločanjem mane in temperaturo zraka. Zanimivo je morda to, da so neurje, vlaga ali slab dež malo vplivali na izločanje. Zato so prišli do zaključkov, da na frekvenco izločanja vpliva metabolizem drevesa, medtem ko meteorološki faktorji: temperatura, intenzivnost sončnega sevanja, veter in relativna vla-

ga pogojujejo intenzivnost izparevanja mane in s tem omogočajo čebelarjem nabiranje mane.

Sedaj, ko gozdno medenje raziskuje že vrsta uglednih čebelarskih strokovnjakov, gotovo le-tem ni vseeno, kdo bo **prvi** dal čebelarstvu uporabne rezultate. To pa nas lahko navdaja z optimizmom...

Jugoslovanski čebelarski strokovnjaki so prispevali za Kongres še naslednja dela:

»Stanje in perspektiva razvoja čebelarstva v Jugoslaviji« (R. Živanović).

»Družbene oblike rodu Halictus« (S. S. Grozdanić).

»Tipi panjev v Jugoslaviji« (B. Konstantinović).

»Ugotavljanje glivic pri obolelih čebelnih družinah« (S. Matuka, A. Aganović, O. Matuka).

»Srbski termostatični panj« (B. Popović).

Za konstrukcijske rešitve omenjenega panja se je zelo zanimal čebelarski strokovnjak in izumitelj iz Sibirije. Sibirski strokovnjak je poklonil za naše glasilo razpravo o zakonitostih v čebelni družini. Na osnovi dognanj o zakonitostih so konstruirali panj, v katerem ni več rojenja. Ker je tehnično rešitev dal patentirati, postopek pa je še v teku, mi ni mogel postreči s podatki. Seveda mi je obljubil, da jih bo posredoval takoj, ko mu bodo potrdili avtorstvo. Bil je zelo prizadet, ker formalnosti še niso bile urejene in ni mogel izuma predstaviti Kongresu. Po njegovem mnenju bi bila to velika senzacija za čebelarsko javnost.

Zaključki Kongresa.

Predsednik Kongresa je v svojem zaključnem govoru poudaril, v kako pomembno panogo kmetijstva se razvija čebelarstvo v SZ. Poudaril je tudi pomen zasebnega čebelarstva, ki pri njih šteje že okoli milijon čebelarjev-ljubiteljev. Podal je nekaj statističnih podatkov s Kongresa ter zaključil z ugotovitvijo, da

jeo krog 3000 udeležencev iz vsega sveta v družabnem in delovnem vzdušju izmenjalo izkušnje ter vzpostavljalo prijateljstva in tako prispevalo k uspehu Kongresa. Svoj govor je zaključil z besedami: »Dovolite mi, da se Vam vsem najlepše zahvalim z znano rusko besedo »spasibo«.

Tovarištvo čebelarjev je toliko staro kot čebeloreja: Stari Slovani žrtvujejo med bogovom

Po svečani podelitvi medalj za najboljše izdelke na razstavi »Čebelarstvo 71« so gostje izražali svoje vtise ter dajali pohvale organizatorjem Kongresa in čebelarskim strokovnjakom za referate, razstavljalcem za dosežene uspehe, predvsem pa gostiteljem za izkazano skrb, da bi se gostje kar najbolje počutili v njihovi sredi. Zaključni ceremonial je potekal v prijetnem in prijateljskem vzdušju.

Nekaj delegacij je predlagalo Kongresu, naj pošlje poslanico vladam vseh držav. V poslanici priporoča Kongres vla-

dam, da pomagajo pri napredku čebelarstva in s tem izboljšujejo življenjski standard svojemu ljudstvu, pomagajo pri preprečevanju zastrupitev čebel s strupeni pripravki in pospešujejo uporabo čebel pri opravljanju ter tako povečajo donos v kmetijstvu.

Poslanica je bila sprejeta z velikim navdušenjem, saj očitno izraža željo vseh čebelarjev. Soglasno je bila sprejeta tudi kandidatura Argentine za organizacijo XXIV. Kongresa in imenovanje direktorja Znanstveno-raziskovalnega inštituta za čebelarstvo (SZ) G. D. Bilaša za podpredsednika Apimondije.

Kongres bo leta 1975 v Buenos-Airesu. Argentina se je potegovala že v Münchnu za organizacijo XXIII. Kongresa. Vendar je bila organizacija poverjena SZ, ker je prevladalo mnenje, da si evropski čebelarji ne morejo v štirih letih privoščiti dveh zaporednih potovanj čez Atlantski ocean.

Slovo.

Poslovilni večer je priredilo Ministrstvo za kmetijstvo v restavraciji »Arbat«. Že vnaprej je bila določena ura od 7—9 zvečer. Ko smo se pripravljali na odhod v »Arbat«, se je nekaj čebelarjev ravno vrnilo z ogleda »Panorame borodinske bitke«. Ker so bili vsi navdušeni nad kulturno umetnino, vstop pa je mogoč do osmih zvečer, sem brez pomišljanja šel tja in zato prišel na poslovilni večer z enourno zamudo. Med tem je svetovna čebelarska javnost že »pospravila« ruske kuharske dobrote, zato vam o njih

Skupina slovenskih čebelarjev na kongresu

nimam kaj povedati. Naj je že bilo na večerji karkoli, prav gotovo ne bi nikdar odtehtalo edinstvenega pogleda v živo dogajanje borodinske bitke. Umetnina tako prepričljivo postavi gledavca v dogajanje, da se začne dušiti zaradi dima (ki ga v resnici ni), požganih domov ter uničenih življenj, ki so sad nesmiselnega človekovega uničevanja.

Poslovilni večer se je končal tako, kot je bilo določeno. Zaman so bile želje »razgretih« čebelarjev po nadaljevanju zabave. Pijač niso več točili in luči so začele počasi ugašati. Malce razočarani

nad kratkim poslovilnim večerom, pa zato nič manj zadovoljni s Kongresom, smo se razšli čebelarji na vse strani sveta . . .

Vračal sem se več kot zadovoljen. Veliko sta k zadovoljstvu prispevala predsednik in tajnik ZČD tovariša Valentin Benedičič in Boris Modrijan, ki sta me seznanjala z organizacijo Kongresa ter z nekaterimi voditelji čebelarskih organizacij bližnjih držav, s katerimi sta v srečanjih obravnavala organizacijska in druga vprašanja.

Rdeči trg v Moskvi

IZ UPRAVE SLOVENSKEGA ČEBELARJA

Prvo številko Slovenskega čebelarja bomo poslali v prihodnjem letu vsem članom in naročnikom, ki so poravnali članarino (naročnino) za letošnje leto (1971) in lista niso odpovedali. Če bi kateri od njih ne maral več prejemati lista, ga prosimo, da številko takoj vrne pismonoši. V nasprotnem primeru ga bomo vpisali v našo kartoteko in mu redno pošiljali nadaljnje številke.

Tajništvo

PREIZKUŠANJE IN ODBIRA ČEBELE KARNIJKE ZA SVETOVNO GOSPODARSTVO

WOLFGANG SINGER

Referat na XXIII. Mednarodnem čebelarstem kongresu v Moskvi o biologiji čebel

Prvotno ozemlje čebele karnijke, podonavski in balkanski prostor z njegovimi mnogovrstnimi oblikami vegetacije in flore, je dal tekom časa čebeli karnijki tiste osnovne lastnosti, ki jih znamo danes ceniti in nanje paziti.

Analize znakov in preiskovanje načina, kako se vede karnijka v njenih prvotnih rezervatih kaže, da hrani ta čebela, ki ni bila pod vplivom reje, široko vrsto dednih odlik. Iz spoznanja, da se karnijka lahko prilagodi raznim rastlinskim in klimatičnim predelom, je naša postaja ustanovila preskuševališča na ozemlju z radijem 300 km. Ostra, na padavinah bogata predalpska cona ozemlja Ötscher in na padavinah revni vinski predel Avstrije, imenovan tudi stepni predel, sta karakteristična znaka teh v temelju različnih stojišč.

Za stojišča so bile poiskane tako ugodne pašne lege z ugodno mikroklimo, kot tudi ekstremno borne pašne lege z neugodno klimo. Kolonije čebel smo imeli v prostornih panjskih enotah in v srednje velikih panjih. Zastavljeni cilj je bil, preskušati prilagodljivost karnijke, spoznati njene lastnosti in dobiti z dodatno vodeno kombinacijo — z mutacijo — dragocene posrednike dednosti.

Za preizkušanje odpornosti proti zimi smo morali poiskati izredno neugodna zimska stojišča, da bi dobili uporabne primerjalne rezultate.

Le z intenzivnim, resnim izborom in preizkusnim delom pri velikem številu preizkusnih kolonij in pri ekstenzivni trajnostni obliki je bila ustvarjena možnost, dobiti dragocene posrednike dednosti.

10 % elitnih nosilcev dednosti karakterizira visoka, vitalna storitvena moč; nadpovprečna sposobnost prilagoditve in dolgoživost, ki se posebno odlikuje pri vseh članih skupnosti.

Vzrejne družine, ki so povsem odgovarjale v triletnem preskušanju uspehov in vitalnosti pri ekstenzivni trajnostni obliki, so primerni posredniki dednosti in izhodna baza za nadaljno vzrejo. Vzrejne matice smemo najožje pariti med seboj le omejeno. Vzreja v sokrvju in krvnem sorodstvu vodita pri večkratnih zaporednih pokolenjih posebno kvalificiranih vzrejnih rodov do zloma. Narava kaže nam vzrejalcem, potem ko smo spoznali mnogoterno parjenje, pot, ki jo moramo ubrati.

Sodelovanje seriozno in resno mislečih vzrejvalcev karnijke je osnovni pogoj, da

moramo pripraviti za svetovno čebelarstvo primeren vzrejni material.

V Avstriji delajo vzrejvalci karnijke z različni rodovi in linijami karnijke in tako v malem okviru zagotavljajo potrebno krvno in dedno izmenjavo. Naša postaja mora kot veljavzrejvalec in dobavitelj vzrejnih matic mnogim vzrejalcem karnijke doma in v tujini vedno skrbeti za novo vzrejno blago.

Za ta namen je sodelovanje na mednarodni podlagi neizogiben napredek za vzrejo karnijke.

Sodelovanje z dr. Rashadom z univerze v Kairu in našo postajo služi poleg preiskave zadržanja karnijke tudi stalnemu osveževanju krvi naših karnijka linij. Naša postaja pošilja karnijka matice v Kairo. Dr. Rashad vzreja od teh dalje in pari izpodrejek na lastni karnijka plemenilni postaji na Manzali v Egiptu. Te, na Manzali oplemenjene karnijka matice pridejo na kontrolo in nadaljno vzrejo spet na našo postajo. Nadalje, karnijka matice iz USA pridejo v Kairo, jih tu goje in parijo na karnijka plemenilni postaji Manzala in pridejo prav tako na nadaljno preskušanje na našo postajo. To preskušanje in neprestana odbira karnijke kaže, da pri pravilni presoji in selekciji po naprednih in modernih načelih ne pride do nobenih vzvratnosti in izsledki kažejo, da so v čebeli karnijki zasidrane neprecenljive lastnosti dednih dobrin, ki omogočajo, da se more karnijka vedno in v kakršnihkoli okolnostih pravilno prilagoditi.

Propagirano aklimatiziranje kakega vzrejnega rodu je opravičljivo v toliko, v kolikor gre za čebelo, ki je bila prilagojena za krajevne razmere in za to izbrana. Povsem drug pomen dobi izbrana čebela karnijka s tistimi osnovnimi dednimi zasnovami, ki karnijki omogočajo, da se uspešno prilagodi vsakemu okolju in razmeram.

Zelo važna je osebna izmenjava izkušenj vzrejvalcev karnijke za enoten trajen ustroj čebelnih družin in za enotno obliko presojanja.

Najožje sodelovanje vzrejvalcev karnijke vseh dežel, kakor tudi izmenjava vzrejnih matic, njih preizkušanje in izmenjava izkušenj, ki iz tega izhajajo, šteje k naprednim spoznanjem.

Velik pomen imajo naše plemenilne postaje karnijke. Uspeha ne zagotavlja le velik radij plemenilnih postaj in število postavljениh trotarjev, temveč osnovni pogoj za polno parjenje so močni, harmonično sestav-

ljeni trotarji, ki odgovarjajo njihovi rodovitnosti. Veliko število povsem spolno zrelih in primernih moških posrednikov dednosti, kakor tudi primerna lega plemenilne postaje, ustvarja možnost nastanka primernih mutacijskih oblik največje gospodarske vrednosti.

V desetletnem opazovanju smo lahko ugotovili, da se nahajajo troti trotarjev, ako je veliko število pojavih mladih matic, brez odmora divje razburjeni v najbližjem območju plemenilčkov. Izletavajoče mlade matice zasledujejo in oplodijo troti, ki se divje razburjeni podijo okrog, večinoma neposredno v najmanjši oddaljenosti od njihovih plemenilčkov. Ta parjenja v najkrajši oddaljenosti od izhodiščne točke in kopulacije le nekaj metrov nad zemljo, smo lahko večkrat posneli na film, pri čemer sta bila navzoča gospoda doc. dr. Otte in doc. Zeitler z veterinarske visoke šole na Dunaju in gospod dr. Rashad z univerze v Kairu.

Ta opazovanja kažejo velikanski pomen obstoja zelo močne, polno spolno zrele trume trotoev na območju ene plemenilne postaje.

Zato smo nadalje lahko ugotovili, da so troti po sparjenju pričujočih mladih matic izlete omejili kljub ugodnemu izletnemu vremenu in niso kazali nobenega posebnega temperameta. Močno razburjenje trotoev, ki se prenaša od vračajočih se trotoev na ostale trote in torej vodi k eksploziji podobnemu izrojenju ostalih trotoev, najdemo identično skoro pri vseh načinih življenja našega zemeljskega trabanta.

Vzorne plemenilne postaje z odgovarjajočo množino visokovrednih trotoarjev, držanje in ohranitev različnih dragocenih karnijka linij in odbira, je najvažnejša naloga v rezervatih karnijke.

Preskušanje o uspehu, sposobnosti prilagoditve in način obnašanja vzrejenih kolonij karnijke, je povsem odgovarjalo v vinorodni klimi v severovzhodni Avstriji kot tudi v ostri, na dežju bogati alpski coni.

Nadaljne preizkušanje prilagajanja okolju in raziskovanje obnašanja karnijke v egiptovskem prostoru, nudijo dokaz popolne zadovoljnosti.

Sedemletno mednarodno sodelovanje omogoča izmenjavo matic, ki kaže, da so karnijka matice in karnijka čebele sposobne vedno prilagoditi se krajevnim pogojem.

Stojišče vzreje ni pomembno, potrebna pa je za namen uspešnega rezultata v vzreji harmonična ubranost dejavnikov izhodne faze, vzreja in popolno parjenje.

Uspehi preizkusov naše postaje in mnogih drugih inštitutov svetovnega slovesa kažejo, da je po izbiri primernih karnijka posredovalcev dednosti karnijka-čebela svetovnega čebelarstva.

Wolfgang Singer
Carnica Bienenzucht- und Lehrstation
A.3251 Purgstall an der Erlauf.

Popis literature:

1. W. Singer dne 25. 1. 1970 v Baslu: «Rejna in gospodarska vrednost karnijke v evropski pridobitni čebeloreji»
2. W. Singer dne 20. 9. 1970 v Leibnitzu: «Odbira in preizkušanje karnijke»
3. W. Singer dne 29. 12. 1970 v Linzu: «Uporaba in uspeh s čebelo karnijko»
4. W. Singer dne 27. 2. 1971 v Ljubljani: «Čebela karnijka zagotavlja prihodnost čebeloreje».

Prüfung und Auslese der Carnica-Biene für die Weltimkerei

Zusammenfassung:

Merkmalsanalysen und die Erforschung der Verhaltensweise der Carnica in ihren Ursprungsreservaten zeigte, daß die züchterisch unbeeinflusste Carnica-Biene ein breites Erbband von Vorzügen beherbergt. Zur speziellen Auslese und Prüfung der Carnica wurden Leistungsprüfstände in sowohl günstigen als auch ungünstigen Tracht- und Umweltslagen errichtet. Königinnen, welche einer dreijährigen Leistungs- und Vitalitätssprüfung bei extensivster Haltungsweise voll entsprechen haben, waren die geeigneten Erbvermittler und Ausgangsbasis für die weitere Zucht.

Ein überdimensionaler Drohnenvorhang an voll geschlechtsreifen und geeigneten männlichen Erbvermittlern und eine günstige Belegstellenlage schafft dann die Möglichkeit des Entstehens geeigneter Mutationsformen mit höchstem Wirtschaftswert.

Die Prüfung über Leistung, Anpassungsfähigkeit und der Verhaltensweise der erzüchteten Carnica-Kolonien haben im Weinklima, dem nordöstlichen Österreich — auch Steppenzonen genannt, als auch in der rauhen, niederschlagsreichen Alpenzone Österreichs voll entsprechen. Die weitere Prüfung der Umweltpassung und Verhaltensforschung der Carnica im ägyptischen Raume geben einen Beweis der vollsten Zufriedenheit.

Die sechsjährige Zusammenarbeit mit Prof. Dr. Rashad von der Universität Kairo ermöglichte einen Königinnenaustausch.

Die Ergebnisse unserer Station und die, von Dr. Rashad Universität Kairo und vielen anderen Instituten mit Weltruf zeigen, daß bei der Auswahl und Abgabe von geeigneten Carnica-Erbvermittlern die Carnica die Biene der Weltimkerei ist.

PAJESEN (AILANTUS GLANDULOSA)

Letoŝjno katastrofalno pomlad in poletje je zaradi čebelje paše, ko je odpovedalo skoraj vse, pritegnil mojo posebno pozornost ravno pajesen, ki je cvetel v času naše čebelarke razstave na mariborskem razstavišču od 10. do 20. junija. Čeprav smo imeli čebele sredi sejemskega vrveža, smo zabeležili en sam pik in še to čebelarja, ki je nekaj brkljal okoli čebel. V neposredni bližini 5 do 6 m smo prodajali med ali ga dajali za pokuŝnjo, a nismo imeli stikanja čebel v našem paviljonu. Čebelarji smo se spraševali, kaj da cveti in kam letijo čebele v pašo, da jih med v neposredni bližini niti malo ne zanima.

Po Mariboru raste več dreves pajesena (*Ailantus glandulosa*) in ta je bil tisti poleg lipe, ki je tako trumoma zvabljal naše čebele.

Po tej ugotovitvi me je ta medovita rastlina močno pritegnila. Začel sem jo evidentirati, kjer sem jo odkril v mestu ali na deželi. Zanimala me je njegova rast v različnih rastnih obdobjih, seme in drugo. Rastlina je k nam prinešena s Kitajskega in kot izgleda, se je nadvse dobro prilagodila med našim rastjem; uspeva dejansko povsod. V mladosti ima izredno hitro rast, za les pa pravijo gozdarji, da ni med najboljšimi. Raste samohotno na rogovilo, ker je izrazit heliofil, saj se vsaka veja in vejica trudi, da se razrašča v smeri, da dobi kar največ svetlobe in se ne pusti zasenčiti od drugih. Ta lastnost v rasti rastlino, njene veje in liste, sili na sonce in s tem v rast močnih vej že nekaj metrov od tal. Zaradi tega rastlina tvori slabo deblo. Da bi rastlino prisilili k tvorbi visokega debela in s tem koristne lesne gmote, ji je potrebno že v mladostni rasti obrezovati stranske veje ter s tem prisiliti, da raste kvišku 5 do 6 m, potem pa tvori lepo deblo.

To sem zapisal za tiste, ki bi sicer imeli odpor do te rastline zaradi njene rasti v rogovilasto drevo in zaradi tega manjše gospodarske koristi, ker ne tvori lepo deblo.

Da je to moje opažanje pravilno, bi lahko dokumentiral z raznimi fotografijami te rastline v razni dobi rasti. Pri Kovinarju na Meljski cesti v Mariboru so rastlino obrezovali, da jih veje niso ovirale s svojo rastjo na gospodarsko dvorišče in jim je 5-letni pajesen zrasel že 6 m visoko in napravil okoli 15 cm debelo deblo.

Posebna značilnost te rastline so njeni veliki, do 1 m dolgi lihopernat listi oz. listne pahljače, pri starejših rastlinah pa do 40 cm. Rastlina je dvodomna, to pomeni, da ima na enem drevesu samo moške na drugem pa samo ženske cvete. Prav zato sem v Mariboru in tudi drugod našel malo takih dreves, ki tvorijo seme. Za čebelarje sta koristni obe, moška in ženska rastlina. Cvet je pokončen lat — metlica svetlorumene barve; po navedbah poznavalcev odlično med. Seme je podobno semenu našega jesena in ga tudi veter raznaša ter zaseje. Na drevju so lahko lanski in letoŝnji šopi semenja, zrelo je sivo, letoŝnje je razmeščeno v gostih rumenordečih šopih, ki ostanejo na drevesu do jeseni in preko zime do naslednje pomladi. Ko sem odkrival naravna rastišča te rastline, sem dognal vsaj v naseljih, da se samonikla rastlina najraje zaseje ob zgradbah, kamor veter zamete seme in prah pod kap hiše ali kake ograje; tam zraste za prvo leto do 1 m visok dreveček z veliko listno pahljačo; poganja in dela tudi koreninske poganjke.

V naravi zraste rastlina do 30 m visoko in če me spomin ne vara, sem nekje na Koroškem na nekem grajskem dvorišču odkril celo višja drevesa. V Mariboru, na Kidričevem trgu, rastejo tri, ki so okoli 25 m visoka in imajo lepa debela, les je trd in v rasti krhek, tako da neureje polomi krepke veje. Cvete hitro, tvori dober koreninski splet, tako da je primeren za zasajanje na poplavna in erozivna področja, kjer vode rade odnašajo zemljo — torej ob rekah. Glede zemlje ni izbirčen, saj sem ga našel na najbolj sušnem predelu Piramide nad Mariborom in tudi uspeva, sicer ne tako bujno kot njegovi vrstniki v dolini. Če bi ga zasajali v goste drevesne sestoje in bi se moralo to drevo boriti za svetlobo, bi v tekmi z ostalimi raslo kvišku in tvorilo primerna debela, v rasti na samem pa se bohoti v širino in rogovilo.

K tem vrsticam me je spodbudilo tudi dejstvo, da je prav v naši okolici veliko opuŝčenih kmetijskih zemljišč, zlasti bivših strmih vinogradov, kjer raste sedaj grmovje, pa bi kazalo, da se čebelarji zdramimo in pričnemo samoiniciativno posajati sadike ali na pomlad zagrebati semenje tega in drugih medovitih rastlin.

Danes v moderni predelavi lesne gmote v iverice in druge polfinalne lesne plošče ter vsestransko tehnično predelavo lesa, nam ne gre več toliko za kvaliteten les v klasičnem pomenu besede, temveč za veliko gmoto lesa, ki ga industrija z uspehom predeluje. Ker je pajesen hitrorastoče drevo, bomo čebelarji posredno storili veliko koristi tudi v tej smeri, če se bomo odločili za pogozdovanje ali posemenili opuŝčena zemljišča.

JESENSKI PREGLED — VSE DRUŽINE BREZ MATIC

IVAN STARE

Na članek pod tem naslovom, objavljen v Slovenskem čebelarju v 11. številki, želim napisati svoje ugotovitve o smrtoglavcu in brezmatičnosti čebelnih družin.

Ne morem soglašati z mnenjem tistih čebelarjev, ki pravijo, da smrtoglavci mori matice, čeprav je res, da vdor smrtoglavca v panj mnogokrat povzroči brezmatičnost družine.

Navado imam, da se tudi v večernih urah veliko zadržujem pri čebelah. Tako sem že dvakrat, ko sem prišel zvečer k čebelah, ugotovil v panju navzočnost smrtoglavca. Živega smrtoglavca v panju je zelo lahko ugotoviti. Ko ga čebele napadajo, tako močno udarja s svojimi močnimi krili, da ga je lahko slišati tudi na daljavo 20 m. To rogoviljenje po panju pa čebele razburja tako, da kar derejo iz panja in begajo tudi po sosednjih panjih. V bojzani za matico, čebele matico tako trdno stisnejo, da jo umorijo. V primerih, ki jih navajam, se je smrtoglavcema po kakih 15—20 minutah posrečilo pobegniti iz pa-

njev. Čebele pa se še do jutra niso popolnoma umirile. V obeh primerih sem panj takoj drugi dan zjutraj pregledal. Čebele, ki so bile sicer vedno zelo mirne in pohlevne, so se, ko sem panj odprl, kar usule v mene ter pikale kakor za stavo. V prvem primeru so čebele v kepi tiščale matico na dnu panja, v drugem pa v kepi na satju. Ena matica se je oglasila z glasom, kakor odvečne matice v roju, ko ga ogrebemo in jih čebele morijo. Obe matici sta bili že tako zmaličeni, da nista bili več za rabo ter sem ju moral izmenjati. V tretjem primeru sem spomladi našel v panju ostanke smrtoglavca, ki so ga čebele umorile. V panju pa je zalegala mlada matica, ki ni bila oplojena — trotovka. Iz tega sledi, da so čebele ob vdoru smrtoglavca matico umorile. Iz zalege so si vzredile mlado matico, ki pa ni imela več možnosti, da bi se oplodila. Ne izključujem pa možnosti, da smrtoglavci z opletanjem s svojimi krili ubije matico, ki bi prišla v bližino borbe, kar pa je lahko samo izjemen primer.

MATIČNI MLEČEK, ZADELAVINA IN IZVLEČEK IZ TROTIH ŽRK PROTI GRIPNEMU VIRUSU

N. JOJRIŠ, Akademija znanosti v Moskvi

Pred nami se razvija zanimiv problem: Uporaba nekaterih čebeljih proizvodov v boju proti virusu gripe. V poštev pridejo matični mleček, zadelavina in izvleček iz trojih žrk. V letih 1960/61 sta opravila dr. **Derevich** in dr. **Petrescu** v laboratoriju romunske Akademije znanosti poizkuse s preparati, ki sem jih jima dobavljal. Poskusi so pokazali, da zgoraj omenjeni proizvodi pomembno vplivajo na gripne viruse A in B. Preizkusi, ki so jih delali in vitro¹ so pokazali tako ugodne rezultate, da nam omogočajo objaviti naše prepričanje: Že v bližnji prihodnosti bodo izdelovali iz teh proizvodov medicinska preprečevalna in zdravilna sredstva, ki bodo pripomogla, da se človeštvo osvobodi najtrdovratnejšega sovražnika — gripe. Nadejamo se, da ta problem ne bo zanimal samo čebelarjev, ki bodo te proizvode zbirali in jih posredovali farmacevtski industriji, ampak da bo spodbudil tudi raziskovalce za njihovo uporabo v praktičnem zdravljenju. Za ta problem bi se morali zanimati strokovni zdravniki, internisti in znanstveniki vsega sveta.

Zdravnika **Derevich** in **Petrescu** sta raziskovala protivirusne lastnosti alkoholne emulzije matičnega mlečka na inštitutu za inframikrobiologijo imenovane akademije. Poizkusi in vitro so se nanašali na značilno virusno vrsto A in B in so dokazali, da je matični mleček vzrok protigripnim lastnostim, ne pa stabilizator — 40 % alkohol.

Cela vrsta posebnih preizkusov z različnimi koncentracijami rektificiranega alkohola so pokazali, da alkohol nima protigripnega učinka. Matični mleček je v medicini že poznan kot naravni pripomoček, poln hormonov in vitaminov, ki ga uporabljajo kot stimulans,² pa nima kumulativnih lastnosti.

Romunska raziskovalca sta v kokošji zaplodek vbrizgala količino gripnega virusa in alkohol z 2 mg matičnega mlečka. Negativnega učinka na zarodek nista opazila in piščeta so se izvalila hkrati s kontrolno skupino.

V zadnjih dveh letih smo preizkusili profilaktične lastnosti mešanice matičnega mlečka z alkoholom. Raztopino smo pripravili: 2 g svežega matičnega mlečka smo v dali v 18 g rektificiranega alkohola ali farmacevtskega žganja. Opazovanja so pokazala, da se tako matični mleček dolgo časa ohranja. Alkohol z matičnim mlečkom ne utrjuje samo nestanovitnih prvin, ampak tudi pospešuje, da jih sluznica pod jezikom, v žrelu in v nosu hitreje sprejema. Za preprečevanje gripe zadostuje že, da nosno sluznico ovlažimo s čopičem z raztopino matičnega mlečka v alkoholu. Isti uspeh dosežemo, če damo 20 kapljic te raztopine pod jezik, ali da žrelo ovlažimo z njo s pomočjo razpršilnika. Ta način povrne energijo, moč in povzroča dobro razpoloženje. Kadar pa že bolehamo za gripo, moramo postopek ponoviti zjutraj in zvečer, dan ali dva. V LR Romuniji prodajajo v ta namen matični mleček v 40 % alkoholu in konserviranega z liofilizacijo³ v malih stekleničkah.

Protigripne lastnosti izvlečka iz mladih trotjih žrk v alkoholu so bile prvič preizkušene v preparatu, ki ga je pripravil **Jojriš**. Znano je, da plavajo trotje žrke prve tri dni v matičnem mlečku. Izvleček iz takih žrk je aktiven stimulans, ki učinkuje nedvoumno medicinsko — preprečevalno.

Po mojih navodilih sta imenovana raziskovalca preizkušala in nato potrdila protigripne lastnosti izvlečka iz mladih trotjih žrk. Kot pri poizkusih z matičnim mlečkom, so tudi pri tem izvlečku ugotovili, da sam alkohol nima pozitivnega učinka na gripne viruse. Opravljeni poizkusi so dokazali, da je izvleček iz trotjih žrk enako učinkovit kot iz matičnega mlečka. Upamo, da bodo uspehi naših raziskav, se pravi — enakovrednost izvlečka iz trotjih žrk oziroma iz matičnega mlečka, zanimali tudi znanstvenike in raziskovalce.

Slednjič so na vrsti še protigripne lastnosti zadelavine. Kadar odpremo panj, ugotavljamo, da so čebele spojile satnike in nosilce s posebno, smoli podobno snovjo. Z isto snovjo so zadelane vse reže in razpoke v panju. Z zadelavino loščijo čebele tudi vse celice, v katere prilepi matica jajčece. Z istim zamazkom prekrijejo čebele tudi vse živali, ki so vdrle v panj in so poginile zaradi čebeljih pikov (rovke, miši, martinčki, kače). Trdna prevleka ščiti čebelno družino pred smradom razpadajočih teles. Zadelavina je sestavljena iz raznih smol in balzama (nekako 55 %), iz 30 % voska, 5 % peloda in 10 % hlapljivih olj. Romunska izvedenca sta ugotovila, da ima 10 % alkoholni izvleček iz zadelavine protigripne lastnosti, medtem ko alkohol sam nima na gripni virus nobenega učinka in ga tudi ne ovira v razvoju. Ti in vitro izvedeni preizkusi nam dajejo pravico, da priporočamo zadelavinin izvleček v klinično eksperimentalno preizkuševanje, kakšne medicinske lastnosti vsebuje proti gripi in drugim virusnim obolenjem nasploh. S preizkusi, ki so jih izvajali kvalificirani znanstveniki v laboratoriju infravirusnega inštituta romunske akademije znanosti, so dokazali, da imajo matični mleček in izvleček iz trotjih žrk ter zadelavine protivirusne lastnosti. Ampak izvleček iz trotjih žrk deluje močnejše kot izvleček iz matičnega mlečka. To je tudi razumljivo, kajti trotje žrke tretjega dne ne vsebujejo le vseh sestavin matičnega mlečka, ampak

še lastne razvojne snovi. Pri tem ni važno, v kakšni obliki se preparat uporablja, poudarjamo le, da so zanj odprte neizmerne perspektive.

Rad bi še opozoril na poizkuse, ki sta jih leta 1959 izvajala kanadska raziskovalca **Townsend** in **Morgan** na miškah, ko so ugotavljali, da matični mleček zavira rast rakastih celic. Sovjetski znanstvenik **L. A. Zilber** zatrjuje, da je povzročitelj raka tudi virus. V svoji knjigi »Uganka o raku« podrobno opisuje, kako so se leta 1910 v Parizu ob koncu mednarodnega kongresa za borbo proti raku zbrali v kabinetu profesorja Mentnikova v Pasteurjevem inštitutu prijatelji in sodelavci velikega **Pasteurja I. I. Mečnikov** in **A. M. Bezrdka** ter načeli vprašanje o izvoru raka. Pol stoletja je preteklo, odkar je naš znameniti znanstvenik **Mečnikov** domneval, da so virusi vzrok te bolezni.

Danes obstaja upanje, da bodo v bližnji prihodnosti čebelni proizvodi uvrščeni med učinkovite medicinsko-profilaktične preparate, o katerih danes lahko le sanjamo. To ne bo sprostilo človeka le težkih obolenj in mu daljšalo življenje, ampak se bo uveljavila resnica, ki bo priskrbela čebeloreji zasluženo priznanje.

Iz »La Gazette Apicola«, Montfavet (Vaucluse) prestavil in nekoliko skrajšal Friedrich Eisfeld.

¹ **In vitro** — vzdrževanje živih celic na steklih pod posebnimi pogoji, da jih lahko mikroskopsko raziskujejo.

² **Stimulans** — spodbudna in dražljiva snov, ki posebno učinkuje na dihalne organe in na centre krvnega obtoka.

³ Matični mleček, sveže napolnjen v male stekleničke se v **liostatu** ob hudem mrazu in visokem brezračju (vakuum) osuši in naglo zapre. Tak aparat **liofilizira** naenkrat po več sto stekleničk in jih avtomatično začepi. (Po medicinskem slovarju).

Iz Imkerfreund 8/1971 — prestavil Julij Mayer

MLEKO IN MED TOKRAT NA MIZI — NE LE V PRAVLJICI

STANE SAJEVEC

Predlog za poizkus domače priprave medenega jogurta. Načelo postopka:

Mleko najprej segrejemo od 70 do 75° C — pasteriziramo, da s tem uničimo glivice divjega mlečnega kisanja.

Ko mleko tako pasteriziramo, mu že lahko primešamo enega izmed medov, ki ima izrazitejši okus in aromo (ajdovca). Količino dodanega medu je potrebno poizkusno ugotoviti glede na okus in kislost prihodnjega jogurta. Otroci imajo rajši manj kisle jogurte. Ko se nam mleko z medom ohladi na okoli 40 do 43° C, ga cepimo s pravimi bakterijami za pripravo jogurta. To storimo tako, da v mlekarni kupimo kozarec navadnega jogurta in ga vmešamo v prej pripravljeno mleko z medom, pustimo stati pri sobni temperaturi čez noč ali še dlje, in naslednji dan bomo imeli domač jogurt odličnega okusa. Ves »recept« se nanaša le na liter ali dva mleka in enkratno pripravo jogurta.

Za ponovno pripravo je potrebno vselej kupiti nov kozarec s svežim jogurtom v mlekarni, s katerim potem cepimo že pripravljeno mleko z medom. Po tem receptu lahko pripravite tudi enako količino navadnega jogurta ali mu vmešate presno sadje ali sadni sok.

Kot pripomoček za pasterizacijo mleka nam odlično služi poseben aluminijast lonček enega ali dveh litrov, ki ima dvojno dno, vmes pa je napolnjen z vodo in ko le-ta vre, lonec piska iz posebne piščali. V takem loncu se nam mleko ne more nikoli prismoditi, niti sladkorji medu, ki ga dodajamo, kandirati.

Poizkusite, in če vam bo uspelo, bo zadovoljna vsa družina s cenanim, a odličnim medenim jogurtom.

Če bo gospodinjska iznajdljivost dognala še kaj popolnejšega od tega »recepta«, bodo bralci veseli, če se boste kaj oglasile s svojimi recepti, postopki in zlasti z različnimi okusi, da bomo poizkusili še drugi. Dober tek!

SULFATIAZOL

M. B. Nickelson, La Jara, Colo.

USA 81140

V lanskem letniku Slovenskega čebelarja se je večkrat razpravljalo o sulfatiazolu in zdi se mi, da je sredstvo sulfatiazol proti ameriški gnilobi pri nas še vedno nedogovorjeno vprašanje. Kot dolgoletni čebelarški inšpektor se mi zdi potrebno podati nekaj mojih izkušenj.

V naši dolini je okrog 20.000 panjev čebel; včasih več in včasih manj. Po več let smo imeli opraviti z ameriško gnilobo in skoraj vsako leto je bilo treba z ognjem uničiti mnogo čebelnih družin. S tem strogim ukrepom smo to gnilobo zatrli in po več let smo bili prosti te kužne nadloge. Pa je prišla sprememba: kmetijstvo je postalo bolj intenzivno. S tem pa je prišla potreba prašenja in škropljenja s strupenimi kemičnimi sredstvi, kar pa je uničilo veliko čebelje paše in pomorilo veliko čebel. Zaradi teh neprijetnih sprememb se je pričelo prevažanje čebel na velike daljave. S prevažanjem pa se je tu in tam pojavila ameriška gniloba. V letih, ko smo imeli zdrave čebele, so iznašli učinkovito sredstvo sulfatiazol. Zaradi ugodnih poročil sem tudi jaz napravil poskušnjo. Na deset funtov sladkorja v prahu sem zmešal en funt Sodium Sulfathiazole. S polno namizno žlico sem to zmes potresel v krogu po okvirih nad čebelnim gnezdom. To sem dvakrat ali trikrat ponovil v presledkih deset dni. V tem času je bila vsa gniloba posnažena in matice je lepo zalegala.

Ko je nek čebelar videl uspeh zdravljenja, je rekel: »Sulfatiazol je božje darilo čebelarjem.« V lekarnah se dobi sulfatiazol v raznih oblikah. Za zdravljenje

ameriške gnilobe smo Sodium Sulfatiazol rabili v prašku ali kubih.

Sulfatiazol se lahko rabi tudi v sladkorni raztopini: na galono raztopine se da na en kub Sodium Sulfatiazola. V izbočeni pokrov galone je treba z ostrim bodalom napraviti majhne luknjice v premeru 7 cm. Galona se povezne čez malo odprtino v notranjem pokrovu ali pa naravnost čez okvire. Ta sistem zdravljenja ima to prednost, da je zdravilo dalj časa v panju. Prašek čebele polijejo v enem dnevu; galona sladkorne raztopine pa traja po štiri ali pet dni ali celo en teden. Dvakratno krmljenje z enako količino zadostuje, če družina ni okužena čez 15%. Zdravljenje močno okužene družine s staro smrdljivo zalego ni uspešno in je boljše, da se jo uniči z ognjem.

To so moje izkušnje s sulfatiazoli.

Pa preidimo k evropski gnilobi. Ko smo deloma zatrli ameriško gnilobo s sulfatiazolom in preprečili razširjenje po čebelarstvih, se je pojavila evropska gniloba. Ta gniloba je bila razširjena med čebelarji 30 milj od tukaj. Lepega dne v marcu sva s pomočnikom obiskala eno izmed mojih čebelarstev z namenom, da bi videla, v kakšnem stanju so čebele. Že prvi panj me je močno prestrašil: v panju je bilo veliko nepokrite zalege z evropsko gnilobo. Pregledala sva celotno čebelarstvo in našla 80% okuženja.

V državni okrožnici je bila evropska gniloba dobro opisana in tudi navodilo, kako jo zatirati. Ko sem bil na Hoffmannovem čebelarstvu v Minnesoti, smo imeli eno čebelarstvo okuženo z evropsko gnilobo. Po navodilu okrožnice smo pomorili vse matice, v osmih dneh uničili vse matičnike in jim dali nove matice. Uspeh tega navodila je bil uspešen.

Kot pri Hoffmanu, tako smo tudi na mojem čebelarstvu pomorili večino matice, uspeha pa nismo dosegli. Vzrok temu je bil najbrž ta, da je bila na Hoffmannovem čebelarstvu gniloba manj razširjena kot pri meni; bilo je tudi pred glavno pašo. Moje čebele so bile močno okužene v marcu, ko ni bilo najmanjše čebelje paše.

Evropsko gnilobo je težko razumeti. Če prepeljemo evropsko obolele čebele v državo Texas, je gniloba kmalu počiščena, če je le nekoliko čebelje paše. Pri nas pa to ne drži: primeroma močna družina z nekoliko okuženja zgubi vso ambicijo za delo; celo v glavni paši le redkokdaj dobijo za zimsko zalogo. Za zatiranje evropske gnilobe rabimo teramicin ali pa streptomycin. Teramicin 50 zmešamo takole: en del na 20 delov sladkorja in se poklada v prašku po okvirih.

ŠE O SULFATIAZOLU

V čebelarstem listu Nordwestdeutsche Imkerzeitung (Čebelarški list severozahodne Nemčije) so letos mesečna navodila pod naslovom Iz meseca v mesec. Ta navodila so skupno delo dveh izbranih in priznanih čebelarških mojstrov, teoretika EICKMEYERJA in praktika GOLZA. V letošnji novembrski številki obravnavata tudi čebelne bolezni.

V poglavju 2 a obravnavata kugo čebelne zalege. Po splošnih podatkih o bolezni ugotavljata, da nastopa ta pošastna bolezen v Nemčiji v prvi vrsti tam, kjer je posodje uvoženega medu dostopno čebelarjem. Zato svarita vse čebelarje pred uporabo uvoženega medu in tudi medu nepoznanega porekla.

O zatiranju kuge čebelje zalege pravita dobesedno:

»Zatiranje hude gnilobe sega od narejenega roja (čebele ločimo od zalege; čebele izdelajo nove satnice) preko sežiganja družin s satovjem in panjem vred (ta metoda se nama dozdeva takšna, kot bi bolnega človeka pognali skozi plinsko peč; na ta način se bolezen pač uspešno zatira — samo: bolnik pri tem umre!) tja do kemoterapevtičnega postopka s **sulfatiazolom**.« (podčrtala avtorja!)

Avtorjema mesečnih navodil je nerazumljivo, zakaj pri njih v Nemčiji posvečajo ta-

Za preventivno krmljenje rabimo streptomycin ali pa teramicin z enako količino sladkorja kot zgoraj omenjeno. V dolge pisemske kuverte denemo tri polne namizne žlice zmesi, kuverte zalpimo in zmes nekoliko zrahljamo tako, da ni v kuvertah v kupčkih. Čebele navrtajo kuverte in počasi odnašajo vsebino. Enako ponovimo zgodaj na pomlad.

Preventivno krmljenje pozno na jesen ali zgodaj na pomlad je postalo važno čebelarstvo opravilo. Četudi imamo antibiotike, sta ti dve gnilobi strah čebelarjev. Važno je, da ti dve bolezni dobro poznamo in da vemo, kaj početi, če se pojavita na velikem ali malem čebelarstvu.

K temu članku moramo pripomniti, da sulfatiazol ni uspešno zdravilo proti evropski gnilobi. Streptomycin in teramicin pa sta učinkoviti sredstvi proti obema gnilobama.

ko malo pozornosti kemoterapevtičnemu zdravljenju obolelih družin. V ZDA z uspehom uporabljajo sulfatiazol. ALBER je dosegel v južni Italiji z njim dobre uspehe in DISTEL, čebelarški nadzornik iz Švice, je poročal o svojih dobrih izkustvih s sulfatiazolom na Mednarodnem čebelarstem kongresu v Münchnu in požel mnogo priznanja.

Celotno vprašanje »Zatiranje kuge čebelje zalege s pomočjo sulfatiazola« je tako obsežno, da bi ga bilo vredno obravnavati v posebnem članku (v avstrijskem bienenvalter 11/1970 so natisnjena dognanja Albera in Distla). »Nama preostaja samo, da ta preči problem jasno prikažemo.« Eden najsposobnejših nemških čebelarjev je rekel Eickmeyerju ob pogovoru o hudi gnilobi čebelje zalege nekako takole: »Kadarkoli bi imel v svojem čebelarstvu opravka s kugo čebelje zalege, povej mi! Priskrbel ti bom sredstva, ki so potrebna, da preženeš okužbo iz svojega čebelnjaka, ne da bi nastopilo „požarno moštvo“.«

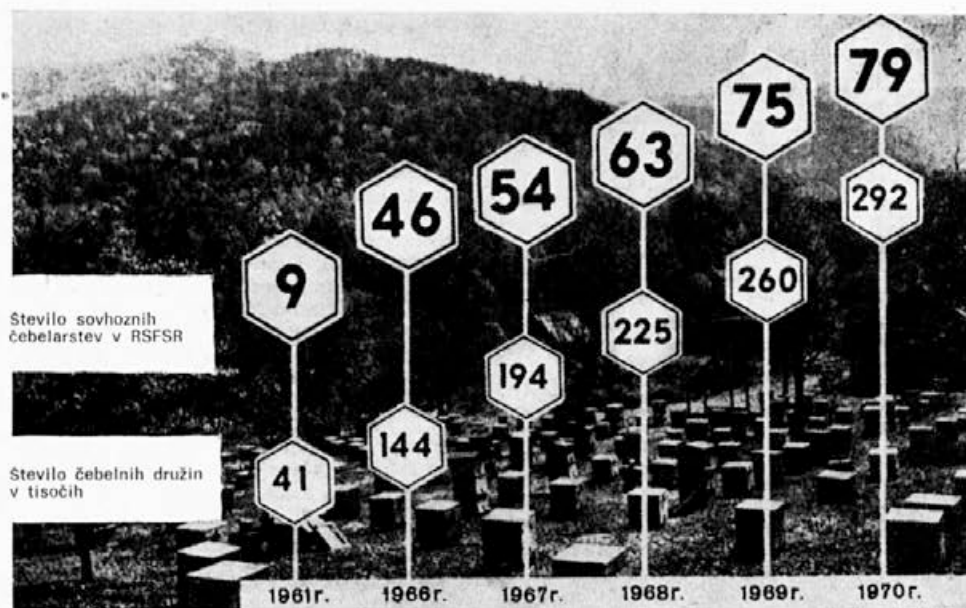
Eickmeyer doslej ni imel potrebe, da bi pri njem iskal pomoči. Brez pomislekov pa bi uporabil sredstvo, če bi v resnici prišlo do okužbe.

J. M.

MILIJON LJUBITELJEV ČEBEL

Pod tem naslovom je priobčila 8. številka centralnega glasila sovjetskih čebelarjev »Pčelovodstvo«, ki je hkrati kongresna številka, obširen prispevek. Vsebina tega prispevka bo zanimiva tudi za naše bralce in to toliko bolj, ker se štejemo v vrsto socialističnih držav.

Ogromen napredek v razvoju čebelarstva pri naših vzhodnih sosedih v zadnjem desetletju je v veliki meri posledica tudi družbenega razumevanja za to vejo narodnega gospodarstva. Denimo na stran ponesrečen poskus kolektivizacije čebelarstva pri nas, ki je povzročil toliko negativnih posledic v naši družbi in službenih organih glede čebelarstva nasploh. Če je v zadnjem desetletju npr. samo v ruski federaciji Sovjetske zveze naraslo število kolektivnih (sovhoznih) čebelarstev od 9 na 79 in v teh od 41 na 292 tisoč čebelnih družin, pa je pri tem še vedno milijon individualnih čebelarjev (ljubiteljev čebelarstva, kakor jih imenujejo), ki uživajo nezmanjšano družbeno podporo, potem vidimo, da lahko živita in se razvijata oba načina čebelarjenja, če sta seveda ustrezno tretirana in obravnavana.

KDO SO IN KAKO DELAJO TI ČEBELARJI?

Nikakor niso to samo vaški prebivalci, prebivalci kavkaških planin in osamljenih predelov, ampak so prav tako iz velikih mest in industrijskih centrov. Med njimi so kolhozniki in učitelji, delavci in uslužbenci iz državnega aparata, civilni in vojaški upokojenci. Eni so postali čebelarji zavoljo njihovega neposrednega zanimanja in želje po čebelarjenju, drugi pa iz tradicije, ker so bili njihovi predniki čebelarji. Večina teh pa je prav dobro seznanjena z življenjem čebel, kakor tudi z domačo in tuji čebelarstvo literaturo.

K tako širokemu razmahu ljubiteljev čebel je pripomoglo dejstvo, da za njih ni zaprek in ovir: čebelar ima lahko toliko čebel, kolikor jih lahko opravlja; z ničemer jih ne obremenjujejo in po volji vozijo čebele na pašo; z odvišnim medom razpolagajo po svoji uvidenosti; prodajo ga lahko odkupnim organizacijam ali pa na trgu.

V svojih prizadevanjih niso osamljeni, organizirani so v svojih čebelarstvih organizacijah, ki skrbijo za uspešen razvoj in dejavnost svojih članov. Krajevni sveti (oblastveni organi) podpirajo delo teh organizacij in jim gredo vsestransko na roko. Društva so številčno močna, saj štejejo ponekod tudi več kot tisoč članov (npr. društvo tokmatskega področja). Moskvska sekcija ima npr.

včlanjenih več kot 500 ljubiteljev čebel. Društvo skrbi, da gredo njeni člani v korak s sodobnimi dosežki čebelarstva. V ta namen imajo tedenske konsultacije, predavanja, večere vprašanj in odgovorov, izdajajo svoj bilten in na koncu vsake sezone prirejajo razstavo. Že pet let pa deluje dveletna fakulteta čebelarstva pri moskovski narodni univerzi »Človek in narava«, na kateri se vsako leto strokovno izobražuje 100 članov te moskovske sekcije. Drugod pa imajo organizirane dve do tritedenske tečaje, ki jih vodijo specializirani strokovnjaki in izkušeni čebelarji.

Vaška, mestna in rajonska društva ljubiteljev čebel so včlanjena v republiška društva, ki imajo nalogo skrbeti za razvoj in napredek prvostopenjskih organizacij.

Že več kot deset let obstaja moskovska razstava čebelarstva. Traja navadno okoli dva tedna. Na tej razstavi je 500 do 600 eksponatov. Na razstavi ne sodelujejo le posamezniki, ampak prav tako krajevna, rajonska in republiška društva ljubiteljev čebel. So pa tu zastopane tudi druge republike in celo najoddaljenejše.

Ne pozabljajo pa tudi na podmladek. Posamezniki in društva darujejo panje z družinami posameznim osnovnim in srednjim šolam, ki skupno z učitelji vzgajajo naraščaj za bodoče čebelarje-ljubitelje čebel.

M. Mencej

KAKŠNE PANJE MALIM ČEBELARJEM

Čeprav je v SZ velika propaganda za LR panj, ne priporočajo tega malim čebelarjem in začetnikom. Osrednje čebelarstvo glasilo odgovarja na vprašanje bralca takole: za take čebelarje je najustreznejši panj ležak na 16 do 20 satov. V krajih s hladnim podnebjem je možno družino v takem panju z lahkoto otopliti. V njem je dovolj prostora

za razvoj močne družine in **vsak si ga lahko sam izdela**. V panju ležaku je enostavno delati narejence in zamenjavati matice. Čebelarstva opravila so v ležaku lahka, ker ni treba dvigati težkih naklad. Ta panj nima razstavljenih delov, zato ga je lahko prevažati.

Pčelovodstvo 6/71.

L. K.

DOPUSTNA TEMPERATURA ZA ZALEGO

Kadar je v panju zalega, vzdržuje čebelná družina temperaturo 34—35° C. To je čebelarjem znano. Manj pa je znano, kolikšne so dopustne spremembe temperature. Povišano temperaturo za 2—3° C, ki traja kratek čas, bo zalega prenesla brez škode. Če bo taka temperatura trajala dlje časa, bo nekaj zalege padlo. Vsa zalega bo padla, če se bo temperatura povišala od normalne za 4 do 5° C in bo ta trajala dlje časa.

Večje temperaturne spremembe prenese zalega, če se temperatura zniža od normalne. Kratkotrajno znižanje temperature za 10—12° C bo zalega prenesla brez škode. Če bo znižana temperatura trajala dalj časa, pa čeprav bo znižana samo za 3° C, se bodo izlegle čebele z zaknclimi krili in tudi razvoj bo trajal dlje časa.

Pčelovodstvo, 7/71.

L. K.

KDO BO VZDRŽEVAL INŠTITUT?

Zaradi finančnih težav je »Ameriški inštitut za med« na tem, da ga ukinejo. To je povzročilo zaskrbljenost pri vseh, ki jim je do razvoja čebelarstva v ZDA. Po daljšem dogovarjanju so se odločili obdržati inštitut, pri tem pa bodo zmanjšali število osebja na minimum. Dopisovanje bo opravljal en sam uslužbenec, ki bo moral dobro poznati pro-

blematiko čebelarstva, tehnologijo proizvodnje in predelave medu ter njegovo uporabo v prehrani.

Ameriško čebelarstvo glasilo se obrača na čebelarje s prošnjo, da finančno pomagajo inštitutu, ker le-ta izvaja veliko pomagando za uporabo medu med prebivalstvom.

Pčelovodstvo, 8/71.

L. K.

LOV NA GOZDNE ČEBELE

V baškirskih gozdovih živi veliko divjih ali pobeglih čebel. Zato se tudi poklicni čebelarji ukvarjajo z lovom na čebele. Navadno ob nastopu pomladi pripravijo klade in jih konec maja ob nastopu rojilne dobe pritrdijo na drevesa. Te klade so v dobrih letih polne divjih čebel in pobeglih rojev, če jih seveda ne obišče prej gospodar gozdov — medved. Jeseni prinesejo čebelarji klade domov in iztočijo odvečni med. Spomladi preženejo družine v panje.

S tem športom se ukvarja še nekaj starejših ljudi, ki jim je gozd, svež zrak in ple-

zanje po drevju izreden aktivni oddih. Da je to zelo koristno zdravju, ni treba poudariti. Mimo tega je tu še nagrada za napor, ko prinesejo domov dišeči gozdni med.

Čebelar, ki ima že 70 let, še vedno ne namerava opustiti lova na čebele. Še vedno opravlja vsa dela v zvezi z lovom navadno brez tuje pomoči. Pri tem pa je treba upoštevati, da ni tako lahko nesti klado s plezanjem na drevo 20 do 30 m visoko in jo tam pritrditi.

Pčelovodstvo 8/71.

L. K.

MERA SATNIKA IN DONOS

Osnovni deli današnjih panjev in njih mere se ne razlikujejo dosti od tistih izpred sto let. Te ustrezajo čebelarjem, ne zadovoljujejo pa bioloških potreb čebel.

Po štiridesetletnih izkušnjah so prišli v Romuniji do zaključkov, da je širina satnika 300 mm dosti boljša, kot dosedanja 420 mm. Novo mero so prilagodili čebelni gruči, ki

se oblikuje jeseni, pozimi in spomladi. Ta namreč zaseda dve tretjini standardnega satnika (420 mm) po širini. To je okrog 220—280 mm.

Ko so uporabili satnike, široke 300 mm in visoke 200 mm, so dobili večji donos točenega medu in medu v okvirčkih.

Apimondija XXII. K.

L. K.

TURSKI ČEBELARJI SE ZDRUŽUJEJO

V Tarsusu že nekaj let deluje čebelarstva zadruga s 3000 čebelnimi družinami. Čebelarji so se združili zato, da lažje vplivajo na ceno medu. V zadrugi uporabljajo sodobno tehnologijo in naprave.

Čebele imajo v nakladnih panjih. Povprečen donos medu je 65 kg na panj. Cena medu je 1,11 dolarja. Zadruga proda letno 150 ton medu. Velik pomen pripisujejo reklamam za prodajo medu.

Turško kmetijsko ministrstvo daje prednost krajevni anatolijski čebeli, za katere razvoj daje znatna sredstva. Poleg te čebele

uvajajo tudi križance med krajevno in kavkaško čebelo. Med ministrstvom in čebelarji je zaradi tega nastal prepir, ker slednji niso zadovoljni s krajevno čebelo. Čebelarji namreč trdijo, da ima krajevna čebela prepočasen razvoj. Čebelarji dajejo prednost jugoslovanski čebeli (karnijski), ki so jo prinesli domov zdomci. Nekaj družin te pasme ima tudi tarsuska čebelarstva zadruga. Te čebele se odlikujejo z zgodnjim razvojem in izredno miroljubnostjo.

Pčelarstvo (Bolg.) 8/71.

L. K.

ČEBELARJENJE Z MATICAMI — POMOČNICAMI V PLANINSKIH PREDELIH BOLGARIJE

Planinska paša zavzema v Bolgariji vidno mesto. Ena tretjina vseh čebeljih družin izkorišča to pašo. Zelo pomembno je, da za tako pašo družina enakomerno raste in da ostane ves čas delavna, kajti planinska paša je zelo pozna. Največ nektarja dajejo planinske rastline v času 25—35 dni in to predvsem v juliju in avgustu.

Strokovnjaki iz preizkuševalne čebelarške postaje v Sofiji so v letih 1967—1970 preizkušali na Rodopih (nadmorska višina nad 1000 m) učinek čebelarjenja z matico — pomočnico. Pri poskusih so uporabili različne vrste panjev.

Za primerjalni panj so izbrali Dadat-Blattov panj z eno matico. Ko so primerjali povečanje zalege pred glavno pačo v panjih z maticami-pomočnicami, so dobili naslednje rezultate: DB panj (dve plodiščni nakladi) je imel 98,42 %, LR 81,48 %, ležak 64,93 % več zalege kot primerjalni panj.

Število čebel, izraženih v utežnih enotah je bilo: DB 8,007 kg, LR 7,51 kg in ležak 6,812 kg.

Donos medu v poprečju treh let je bil: DB 10,10 % večji kot v primerjalnem panju

z eno matico. LR panj je dal 9,66 % manjši donos in ležak 18,81 % manj kot primerjalni panj.

Menijo, da je dal LR panj tako slab donos zato, ker je veliko pašnih čebel krmilo zalego med glavno pašo in niso sodelovale pri donosu medicine. Čeprav so uporabili pred glavno pašo matično rešetko, niso s tem omejili zaleganja v spodnji nakladi. Ker so bila žrela odprta v več nakladah, so čebele raznosile medicino po vseh nakladah. Medtem je matica zalegala v spodnji nakladi proste celice, ki jih čebele niso napolnile ob slabi trajajoči planinski paši (v DB panju so čebele blokirale maticino zaleganje!).

V ležaku je matica neomejeno zalegala, zato je veliko pašnih čebel krmilo zalego. Mimo tega so iz ležakov napravili narejenice in tako odvzeli precej čebel.

Največ voska je dal ležak, 83,82 % več kot primerjalni panj. Sledi DB z 79,77 % več in LR z 10,89 % več voska kot DB panj z eno matico.

Pčelarstvo (Bolg.) 10/71.

L. Klun

LEŽAK IN LR PANJ NA KAVKAZU

Na zahtevo čebelarškega inštituta so tri leta preizkušali LR panj v podnebno-pašnih pogojih Severnega Kavkaza in primerjali rezultate s tistimi, ki so jih dobili s panjem ležakom.

Vsako leto so pripravili dve enaki grupi čebelnih družin. Družine so bile enake po moči, številu zalege, zalogi hrane in starosti matic. Za vsako grupo so pripravili deset družin.

Leta 1965 so ugotovili, da je bil prirastek zalege v LR panju za 12 % večji kot v ležakih. Razlika v donosu je bila neznatna. V LR panju so čebele nabrale 0,8 kg več medu.

Leta 1966 so prav tako opazili povečanje zalege z nastankom toplega vremena (LR panj se je hitreje otopil zaradi tankih sten). V LR panju je bilo 22 % več zalege kot v ležaku, vendar so nabrale čebele v ležakih 2,4 kg več medu na družino.

Leta 1967 sta imeli obe grupi do cvetenja akacije enako število zalege, potem pa je zalega v LR panju začela presegati tisto v ležaku. Ob glavni paši je bilo v LR 16,7 % več mladice. Čebele so nabrale 2,2 kg več medu.

Družine v LR panjih, ki so jim dali tretjo naklado med prvo in drugo naklado, so izdelale več satja kot tiste, ki so jim tretjo naklado poveznili na drugo. Ob slabi paši so družine v ležakih bolje izdelovale sate.

V LR panjih so začele družine rojiti tedaj, ko so imele 1350 pokritih celic z zalego in pri dnevnem donosu + 0,5 do — 0,5 kg. Družine so začele v ležakih rojiti, ko so imele 12.100 pokritih celic in dnevni donos + 0,4 do — 0,4 kg.

Opazovali so tudi izletavanje tistih družin, ki so se pripravljale na rojenje in tistih, ki se niso. Slednje so 128 % do 129 % bolj izletavale. Pri družinah, ki so se pripravljale na rojenje, je bil donos — 0,5 do + 0,1 kg, medtem ko so imele ostale družine donos — 3 do + 0,2 kg.

Končna ocena za obe vrsti panjev je, da so v LR panjih z novimi nakladami vzpodbujali zaleganje. Vendar so vedno dobili v ležaku več medu na kg čebel. To utemeljujejo s tem, da so življenjski pogoji v ležaku boljši kot v LR panju.

Pčelovodstvo 3/69.

L. Klun

V SKLAD

za gradnjo ČIC so nadalje prispevali: sedem članov Čebelarkega društva Koper 85 din, Nande Strnad iz Radeč 50 din, Franc Hiršl iz Radeč 30 din, **Kmetijska zadruga »Drava« iz Vuzenice** 200 din, Lojze Bukovšek z Golega brda 15 din, Čebelarska družina Skofja Loka 10 din, Ivan Breznik iz Mute 60 din, Anton Kobolt iz Gortine 60 din, Kristijan Verdinek iz Mute 60 din, Franc Grubelnik iz Mute 50 din, Alojz Oder iz Gortine 30 din, Stanko Hribernik iz Gortine 10 din in Franc Šantl iz Podlipja 10 din; Štefan Oblokar iz Nove Gorice 20 din, člani čebelarske družine Maribor-Tabor in sicer: Jože Hribar 10 din, Ato Auer 10 din, Anton Lupše 10 din, Franc Benko 40 din, Jakob Giglar 20 din in Hinko Tovornik 10 din; M. G. čebelarske družine Ljubljana 30 din.

Stanje sklada dne 11. 12. 1971 je 318.659,63 dinarjev.

Vsem darovalcem iskrena hvala!
Uprava sklada ČIC

ČEBELARSKI TEČAJI

Zveza čebelarskih društev bo letošnje zimo — po daljšem zatišju — ponovno organizirala več teoretično-praktičnih tečajev za izpopolnjevanje in poglobljanje znanja tako mlajših kot starejših, izkušenejših čebelarjev.

V programu so trije tečaji, in sicer dvoipoldnevni tečaj splošnega značaja, dvodnevni tečaj za vzrejo in odbiro matic (praktični del bo spomladi ali poleti) in enodnevni tečaj o gozdnem medenju, zlasti o povzročiteljih in o možnostih vnaprejšnjega predvidevanja medenja. Slednja bosta skupno organizirala ZČDS in Zavod za čebelarstvo SRS. Namenjen bo v prvi vrsti gozdnim opazovalcem in poročevalcem, koristen bo pa prav tako za vse tiste, ki med drugim izkoriščajo tudi gozdne paše.

Predavali bodo priznani čebelarski strokovnjaki in predavatelji: prof. E. Senegačnik, Vl. Martelanc, dr. J. Rihar, ing. F. Šivic, vzrejevalec Jalen idr. Za teme splošnega značaja (biologija čebel, varstvo in zaščita pred zastrupitvami čebel in drugimi nevarnostmi, čebelje bolezni ipd.) bomo pritegnili znane strokovnjake s teh področij.

Tečaji bodo predvidoma med zimskimi šolskimi počitnicami, v času, ko ima večina naših čebelarjev sorazmerno največ prostega časa in ko bo tudi v Ljubljani laže poskrbeti cenejša prenočišča. Podrobneje vas bomo o kraju, programu in o vsem ostalem obvestili v prihodnji številki našega glasila, že sedaj pa vas prosimo, da razmišljate o tem, ali se boste udeležili katerega od predvidenih tečajev, in vam svojo odločitev pravočasno sporočite na naslov: Zveza čebelarskih društev za Slovenijo, odsek za izobraževanje, 61 000 Ljubljana, Cankarjeva 3/II.

Prav tako vas prosimo, da o tečajih obvestite vse tiste svoje znance — čebelarje, ki tega obvestila ne bodo brali.

In še to. Udeležba na vseh treh tečajih bo brezplačna, udeleženci bodo morali sami kriti (ali pa njihova društva oz. družine) samo potne stroške in stroške bivanja v Ljubljani.

Za odsek
za izobraževanje
Viktor Majdič

SKLEPI I. SEJE U. O. ZČDS

dne 21. 11. 1971

1. V prihodnjem letu bo Zveza organizirala tečaje za čebelarške preglednike in to:

a) 8. in 9. januarja v Novi Gorici za čebelarška društva Kanal-Brda, Koper, Nova Gorica, Piran, Sežana in Tolmin.

b) 15. in 16. januarja v Postojni za čebelarška društva Ilirska Bistrica, Logatec, Postojna in Ajdovščina.

c) 22. in 23. januarja v Ljubljani za čebelarška društva Grosuplje, Hrastnik, Kamnik-Domžale, Kranj, Litija, Ljubljana, Radovljica, Škofja Loka, Kočevje, Ribnica, Tržič in Zagorje.

č) 29. in 30. januarja v Novem mestu za čebelarška društva Brežice, Črnomelj, Krško, Novo mesto in Trebnje.

d) 5. in 6. februarja v Celju za čebelarška društva Celje, Hrastnik, Radeče, Sevnica, Slovenj Gradec, Žalec in Šoštanj.

e) 12. in 13. februarja v Mariboru za čebelarška društva Dravograd, Maribor, Ptuj in Radje, Središče o. D., za Mežiško dolino.

f) 19. in 20. februarja v Murski Soboti za čebelarška društva Križevci, Ljutomer, Lendava, Murska Sobota in Radgona.

Prostor za tečaje preskrbijo društva, na katerih sedežu bodo tečaji. Stroške predavateljev nosi Zveza.

Predavali bodo:

a) Krajevni veterinarski inšpektorji o splošnih veterinarskih predpisih v zvezi z zatiranjem čebelnih bolezni in postopek za njih ugotavljanje.

b) Krajevni kmetijski inšpektorji o splošnih kmetijskih predpisih o varstvu čebel pred zastrupitvami in postopek za ugotavljanje škode.

c) Strokovnjaki za čebelne bolezni o čebelnih boleznih, za biološko pravilno oskrbo čebel kot važen dejavnik čebelnih bolezni in o uporabi kemičnih preparatov za varstvo rastlin.

2. V zvezi z odkritjem spominske plošče Petru Pavlu Glavarju prihodnje leto v Komendi naj Zveza poizve pri Skupščini občine Trebnje in Zavodu za spomeniško varstvo v Novem mestu, ali imata morda v načrtu ureditev groba v Lanšprešu pri Trebnjem in v negativnem primeru, ali ne nasprotujeta prenosu posmrtnih ostankov imenovanega v Komendo.

3. V pripravljalni odbor za proslavo ob odkritju spominske plošče Petru Pavlu Glavarju v Komendi se izvolijo Ivan Globokar, inž. Avgust Gril, prof. Stane Mihelič, Konrad Seifert ter inž. Ludvik Klun za organiziranje čebelarške razstave.

4. Poživi naj se zbiranje prostovoljnih prispevkov pri članih, zasebnikih, obrtnikih in podjetjih, pri slednjih tudi v obliki oglasov v Slovenskem čebelarju, za zgraditev Č.I.C.-

5. V Slovenskem čebelarju naj se objavi poziv za zbiranje gradbenega materiala, lesa in osebnih obrtniških storitev.

6. Razpiše naj se obrestno posojilo za Č.I.C. z načinom odplačevanja posojila. Posojilo naj bi podpisala tudi čebelarška društva in družine, ki morda nekoristno hranijo gotovino, ki je ne potrebujejo za opravljanje tekočih nalog. Že zbrana sredstva naj se porabijo za nakup zemljišča in za komunalne storitve.

7. Posebna storitvena enota »Čebela« naj skuša zagotoviti krmilni sladkor pri Zavodu SRS za rezerve v Ljubljani. Skrbj naj za čim širši asortiment čebelarških potrebščin in z okrožnico pozove društva, da sporoče, kaj bi čebelarji potrebovali in koliko.

8. Da bi dvignili strokovni nivo Slovenskega čebelarja, naj Uredniški odbor sestavi seznam osnovnih tem, ki jih želimo dobiti, poišče naj pise za te teme in dobi tudi predloge za teme iz vrst bralcev Slovenskega čebelarja. Za popestritev glasila naj v črno-beli tehniki oskrbi kot priloge glasilu slike medovitih rastlin. Posnetki naj bodo originalni in naj predstavljajo cvet, rastlino in posnetek v naravnem okolju. Naslovne strani glasila naj prikazujejo tipične čebelnjake iz območja Slovenije.

9. Poživi naj se akcija za nabiranje oglasov za Slovenski čebelar. Aktivirajo naj se dosednji pooblaščenca, društva pa naj po potrebi predlagajo Zvezi tudi nove.

10. Besedilo osmrtnic v Slovenskem čebelarju naj se primerno skrajša.

11. Za odsek za izobraževanje je Zveza nabavila kinoprojektor z ozvočenjem in dia-projektor. Nabavi naj se dva filma iz Sovjetske zveze. Izdela naj se načrt za sistematično obdelavo posameznih tem z diapozitivi.

Odsek naj skuša dobiti diapozitive pri čebelarjih. V odsek naj se pritegnejo sodelavci.

12. Pod vodstvom inž. Šivica naj Zveza organizira enodnevene tečaje o povzročiteljih gozdnega medenja v Celju, Ljubljani, Mariboru, Novem mestu, Postojni in Velenju.

13. Pooblasti se prof. Mihelič, da poišče v knjižnici in arhivu Zveze material, ki bi bil primeren za Čebelarški muzej v Radovljici.

14. Posvetovanja o čebelarstvu Jugoslavije, ki bo 15. in 16. januarja 1972 v Ilidži, naj se udeleži en predstavnik Zveze kot opazovalec.

15. Komisija, ki jo sestavljajo Ivan Globokar, Vladi Martelanc in Stane Potokar,

naj pregleda in odloči, kateri od predloženih osnutkov za letak za propagiranje porabe medu naj založi Zveza.

16. Za spomenik Antonu Žnidaršiču v Ilirski Bistrici bo Zveza v imenu vseh čebelarskih društev Slovenije prispevala 5.000 din. Zato naj odpadejo prispevki posameznih društev za ta namen.

17. Uprava Zveze naj napravi program dela in osnutek proračuna za leto 1972.

18. Odseku za vzrejo in odbiro naj ponudijo čebelarji čebelne družine, za katere so prepričani, da so čiste in dobri medarji.

Tajnik B. M.

OPOZORILO!

Na podlagi sklepa izvršnega odbora ZČD z dne 15. decembra t. l. bo zaradi podražitve uslug in storitev tiska cena oglasov v Slovenskem čebelarju v letu 1972 naslednja:

Celostranski oglasi bodo stali	1000,00 din
za pol strani bo cena	550,00 din
za četrtino strani	300,00 din

IO ZCDS

ZVEZA IMA NA ZALOGI

stare letnike Slovenskega čebelarja, in sicer popolne, vezane in nevezane ter posamezne številke po znižani ceni. Dalje

Sodobno čebelarstvo I. del	40,00 din
Sodobno čebelarstvo II. del	60,00 din
Razglednice panjskih končnic, barvane	0,50 din
Serije 10 barvanih razglednic v originalnem ovitku po	5,00 din

Pri večjem naročilu razglednic imajo organizacije in člani 20% popusta.

E. in J. Senegačnik — Med, naša vsakdanja hrana in zdravilo — broš.	3,00 din
Leopold Debevec — S čebelami in čebelarji skozi stoletja	4,00 din

Nadalje zdravilo proti NOSEMI i. s. FUMIDIL-B, proti PRŠICI: FOLBEKS, proti KRPLJEM: FENOTIZIN tablete.

Uprava ZČDS

VABILO

Čebelarско društvo Litija bo imelo svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 9. januarja 1972, z začetkom ob 8. uri v prostorih gostišča Pošta v Litiji.

Vabljeni vsi naši čebelarji in naši prijatelji od drugod.

Odbor

Trg Središče ni kako veliko naselje. Tudi o visoki gospodarski razvitosti se ne more pohvaliti, ker smo prebivalci Središča in okoliških vasi nekdanje občine Središče pretežno kmetje. Toda kdor bi trdil, da smo starokopitni in zaostali, bi pa nam delal krivico. Res je, da nimamo razvite industrije, ker smo pač izrazito kmetijsko področje. A na tem področju pa smo se kolikor se je le dalo in kolikor je bilo v naših močeh izobraževali potom nekdanjih prosvetnih delavcev in razne strokovne literature ter težili za napredkom. In ker je z napredkom kmetijstva tesno povezana čebela, gojimo tudi to. Važnost čebeloreje za kmeta so spoznali in ker so uvideli, da je napredek le v združenih močeh, so se čebelarji Središča in okolice takoj po prvi svetovni vojni resno pripravili na ustanovitev strokovne čebelarške organizacije. Po temeljitih pripravah se jim je posrečilo ustanoviti junija 1919 podružnico »Čebelarstva društva za Slovenijo v Ljubljani«. Ta je sicer po eno in pol letnem delovanju prenehala z delom, vendar je bila leta 1923 ponovno oživljena in od takrat živi in deluje pod različnimi imeni v korist, uspeh in ponos čebelarjev Središča in okolice še danes in upamo, da bo tako še v prihodnje.

Dolgo je že od tedaj, ko so čebelarji Središča in okolice ustanovili svojo organizacijo in mnogi od njih, skoraj vsi, so odšli počivat. Imamo pa še dva čebelarja, ki sta bila soustanovitelja prve organizacije in aktivna člana današnje organizacije.

Dolga je torej pot, ki jo je prehodila naša čebelarška organizacija in marsikdaj je bila ta pot zelo trnjeva. Nema lokrat je bilo videti, da celo neprehodna in neizgledna, torej propast, razpust. Samo če pomislimo na leta gospodarske krize med obema vojnama, ko se je ta polegla pa okupacija, ki tudi čebelarjem ni prizanesla, saj so tudi naši člani bili v pregnanstvu in so se po več letih vrnili v prazne domove in našli prazne čebelnjake. In po osvoboditvi so prišli še razni pretresi in spremembe, tako da je marsikdaj izgledalo, da gre čebelarško društvo Središče v pozabo. Toda to najhujše se ni zgodilo. Neomajni, napredka željni, zvesti čebelarji, člani organizacije, so v kritičnem trenutku znali obdržati društvo, čeravno jih je ostalo samo 12 po številu. Čas zaceli rane in tudi pri nas jih je zacelil. Minila so leta in danes šteje naše društvo spet 50 članov, kar je lepo število z ozirom na majhen delovni okoliš.

Zaradi navedenega smo na zadnjem občnem zboru sklenili, da v letu 1971 pripravimo prireditev in ob tej priložnosti podelimo najstarejšim članom Janševa odlikovanja. V ta namen izvoljena komisija je opravila svoje delo in predlagala tri člane za odlikovanje: Ivana Lovrenca iz Središča kot soustanovitelja društva leta 1919 in še sedaj aktivnega člana in člana nadzornega odbora; Jakoba Bratuša iz Obreža, člana od leta 1923, ki je opravljal že večkrat dolžnost predsednika društva, ter Alojza Horvata iz Središča, dolgoletnega člana in večkratnega funkcionarja društva.

Trije odlikovanci

Prireditev smo pripravili na dan 18. julija 1971 in sicer dopoldne z izročitvijo odlikovanj ter kratkim nagovorom, v katerem smo se spomnili tudi obletnice vstaje slovenskega naroda, ki so ga proslavljali širom po Sloveniji, popoldne pa s prosto zabavo, katero pa nam je precej pokvarila nevihta z nalivom in točo, ker smo vse to pripravili na prostem.

Toda čeprav finančni uspeh ni bil tak kot smo pričakovali, je pa bil moralni na višku, ko so odlikovanci z odlikovanji posedli na klop in jih je fotograf ujel v svoj objektiv. Vsi skupaj pa jim želimo, da bi še mnoga leta zdravi in srečno gojili svoje čebele in bili zvesti in delavni člani društva kot do sedaj, v spodbudo in zgled vsem mladim članom, ki jih je v društvu kar precej.

Jože Šnajdar

V roke mi je prišel »Krajevni leksikon Dravske banovine«, ki je izšel l. 1937. V njem sem med opisom kraja Tacen pod Šmarno goro prebral, da je v tem kraju med drugimi gospodarskimi panogami razširjeno tudi »znatno čebelarstvo«. Ker je Tacen še danes sedež naše čebelarke družine, me je zamikalo, da bi iz starih zapiskov izluščil tisto bogato vsebino dela prvih članov naše družine, ki je njihovem kraju dalo pečat razvitega »znatnega čebelarstva«, kakor ga je zabeležil kronist v že omenjenem leksikonu.

Že samo dejstvo, da ima družina v svojem arhivu shranjene vse zapiske od svoje ustanovitve v l. 1919. pa do danes, zelo zgovorno dokazuje, da so bili njeni člani skozi vseh 52 let, ne le vzorni čebelarji, temveč tudi vneti društveni delavci, zvesti svojim čebelicam in svoji organizaciji.

In kaj nam povedo ti zapisniki?

Povedo nam, da je bil v l. 1928. na predlog člana g. Florjančiča sprejet v podružnico g. **Viktor Cedilnik** (podčrtano v zapisniku),

Viktor Cedilnik

Tacen 76. To je bilo tistega blaženega leta, ko so tacenski čebelarji povabili čebelarje iz vodiške družine na skupen izlet na Šmarno goro, da bi se »udeležili sv. maše v znak hvaležnosti, katere dobrote so prejeli od sv. Ambroža v l. 1928. Takrat je bilo medu, da so voz mazali z njim.« Član podružnice V. Cedilnik je postal v letu 1934 njen odbornik, že čez dve leti pa njen tajnik.

Tega leta, t. j. 1936, je družina praznovala 15-letnico svojega obstoja in novopečeni tajnik je dosegel, »da se nabavi nova tajniška knjiga, v kateri opišem kroniko petnajstletnega delovanja čebelarke podružnice, posneto od bivše tajniške knjige«, kakor to piše na prvi strani nove knjige. Iz nje izvemo, da je bila podružnica ustanovljena 26. decembra 1919 na ustanovnem občnem zboru v Tacnu. Ustanoviteljica sta bila A. Tršan in Iv. Snój, v svoje članstvo pa je sprejela 12 članov, »ki so tudi plačali članarino«.

Z delom so krepko začeli, saj se je v naslednjem letu število članov dvignilo na 21, kateri »so si z enoglasnim sklepom nabavili med-metalnico. Zal pa tega leta niso »dobili nikakega sladkorja, in ker tudi Slovenski čebelar ni v redu prihajal,« med-metalnico pa tudi najbrž ni bila zadostna vaba, zato je padlo število članov v l. 1921 od 21 v l. 1920, na vsega 10. Vendar ti niso vrgli puške v koruzo, ampak so »na predlog g. tajnika Iv. Snója napravili čebelarstvo veselico s srečolovom in točenjem medene pijače«, kar jim je navrglo 8.888 kron »čistega dobička«. Kot dobri gospodarji so še istega leta nakupili čebelarkega orodja za celih 7.520 kron. Materialno blagostanje pa jim je očigledno vspodbudilo tudi željo po napredku, saj so si še v istem letu privoščili kar »dva predavanja za izboljšanje čebelarstva pod vodstvom gg. prof. Verbiča in čebelarkega učitelja Okorna«.

Tudi v naslednjih letih so prirejali redna predavanja. Največ jih je imel Jože Okoren, čebelarški učitelj in referent za čebelarstvo pri banski upravi v Ljubljani, ter prof. Verbič. Z izkupičkom 2 »medenih veselice« v l. 1925. in 1926. so si poleg orodja, katerega so nakupili že z izkupičkom prve veselice, (za kakšno orodje je šlo, ni razvidno iz zapisnikov), nabavili še čebelarški voz za prevažanje čebel.

Tako so materialno in strokovno dobro podkovani čebelarji iz Tacna in okolice dočakali l. 1928, ko »je bilo medu, da so voz mazali z njim.« Pašo na Krimu in drugod so dodobra izkoristili in to je najbrž vzbudilo kronista, da je v opisovanju kraja Tacen omenil tudi »znatno čebelarstvo«, kot vir blagostanja tega kraja.

Te vrstice sem zapisal za vzbudbo današnjim čebelarjem, kako se da z vztrajnim delom ter predanostjo doseči uspehe kljub nerazumevanju merodajnih, ki je večkrat vzrok za težave, kot so bile tiste, ko tacenski čebelarji niso »dobili nikakega sladkorja in celo Slovenski čebelar ni redno prihajal.«

AMALIJA BUCIK

Tiho se je poslovila od nas in Čebelarstva društva Kanal-Buda dolgoletna vneta čebelarica Amalija Bucik.

Nismo jo mogli spremiti na njeni zadnji poti, dne 23. junija 1971, na pokopališče v Mariboru.

Rodila se je 3. julija 1895 v Kanalu (Nekovo).

Čebelariti je začela zgodaj. Bila je dobra članica in naročnica Slovenskega čebelarja. Ko so začeli potujčevati naše primorske kraje, se je morala umakniti v Jugoslavijo. Zivela je dolga leta v Banja Luki, kjer je imela večje število panjev. Med vojno so ji čebele uničili. Po osvoboditvi se je vrnila v svoj rojstni kraj Kanal, kjer je spet začela čebelariti.

Njeno življenje ni bilo lahko. Že v zgodnji mladosti je služila v Trstu in drugih večjih mestih, dokler se ni poročila. Mož ji je umrl že veliko prej. Tako je ostala sama s svojimi ljubljenkami, ki jih je negovala do zadnjega dne.

Dobro tovarišico bomo ohranili v trajnem spominu!

Naj ji bo lahka domača zemlja!

Čebelarstvo društvo
Kanal — Brda

ANTON PREGEL

Dne 18. 1. 1971 je umrl Anton Pregel, po poklicu kovač in kmet. Rodil se je 27. 5. 1892 v mali vasi Malo polje pri Ilirski Bistrici. Čebelariti je pričel že v zgodnji mladosti v kranjskih, pozneje tudi v AŽ panjih. V prvi svetovni vojni je pričel v rusko ujetništvo. Po vrnitvi domov je ponovno pričel čebelariti. Bil je vzgled vztrajnega čebelarja, saj je večkrat izgubil čebele, a je vedno spet pričel čebelariti.

Prijatelj Pavle Brecej

Nudim satnike

Prvovrstno izdelane satnike za nastavni panj s Hofmanovim razstojščem (notranja mera 420 × 130) nudi Ivan Rak. Pri naročilu v januarju je cena za 100 komadov 100.— din.

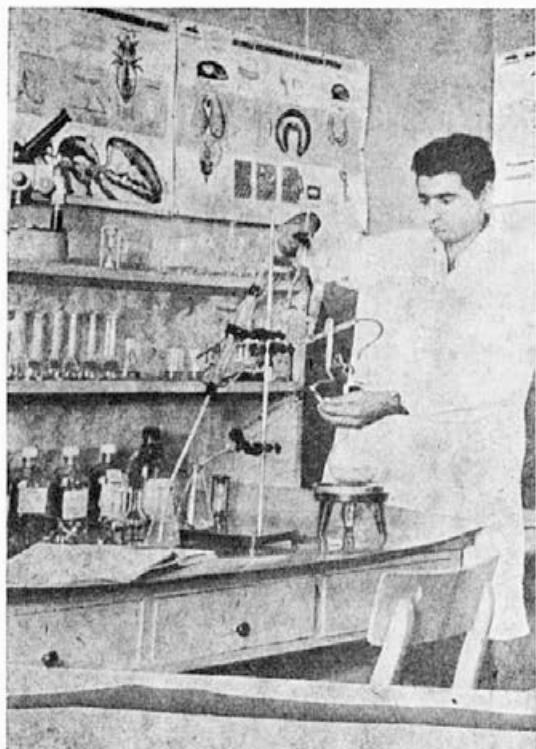
Naročilo: Ivan Rak, Gotovlje — Zalec

KUPIM

24 nenaseljenih — rabljenih AŽ-panjev z vgrajenim pitalnikom na 9 ali 10 satov. P r o d a m tudi rabljeno točilo na tri sate. Anton Martinčič, Šerkova 11, 61000 Ljubljana.

PRODAM

20 AŽ-desetsatarjev, 20 prašilkov na 4 sate in 800 lipovih okvirčkov, mera 26 × 41, vse novo. Martin Srebrnič, Solkan, Pionirska 17, 65000 Nova Gorica.

V laboratorijih raziskujejo in ugotavljajo vrednost čebeljih pridelkov za poživila in zdravila — žal ne pri nas.

VARČUJTE
PRI LJUBLJANSKI BANKI
PODRUŽNICI V SLOVENSKI BISTRICI,
KJER JE VAŠ DENAR
VARNO SHRANJEN IN DOBRO OBRESTOVAN.

PČELIN

Vse vrste »Pčelina« so pakirane v polietilenskih vrečicah neto teže 1 kg, pošiljamo pa v kartonskih škatljah po 15 kg, t.j. 15 vrečic.

Na željo čebelarja lahko pošljemo v eni kartonski škatlji vse vrste »Pčelina«, a ne več ne manj od 15 vrečic v eni kartonski škatlji.

Niže navedene cene veljajo fco. natovorjene na kamion, predane na železniški postaji ali pošti v Subotici, kar pomeni, da čebelarji nosijo stroške prevoza.

»Pčelin«, Fumagilin in druga zdravila pošiljamo čebelarjem na podlagi pismenega ali brzojavnega naročila.

Cene:

1. »Pčelin O« (čista sladkorna pogača)	5,80 din/kg.
2. »Pčelin A« (sladkorna pogača s Fumagilinom)	6,10 din/kg.
3. »Pčelin B« (sladkorna pogača z Geomicinom)	6,00 din/kg.
4. »Pčelin D« (sladkorna pogača s sojo, mlekom v prahu in kvasom)	7,00 din/kg.
5. Fumagilin (steklenička 20 g)	35,00 din/kom.
6. Rabljeni Langstrothovi (LR) kompletni panji	150,00 din

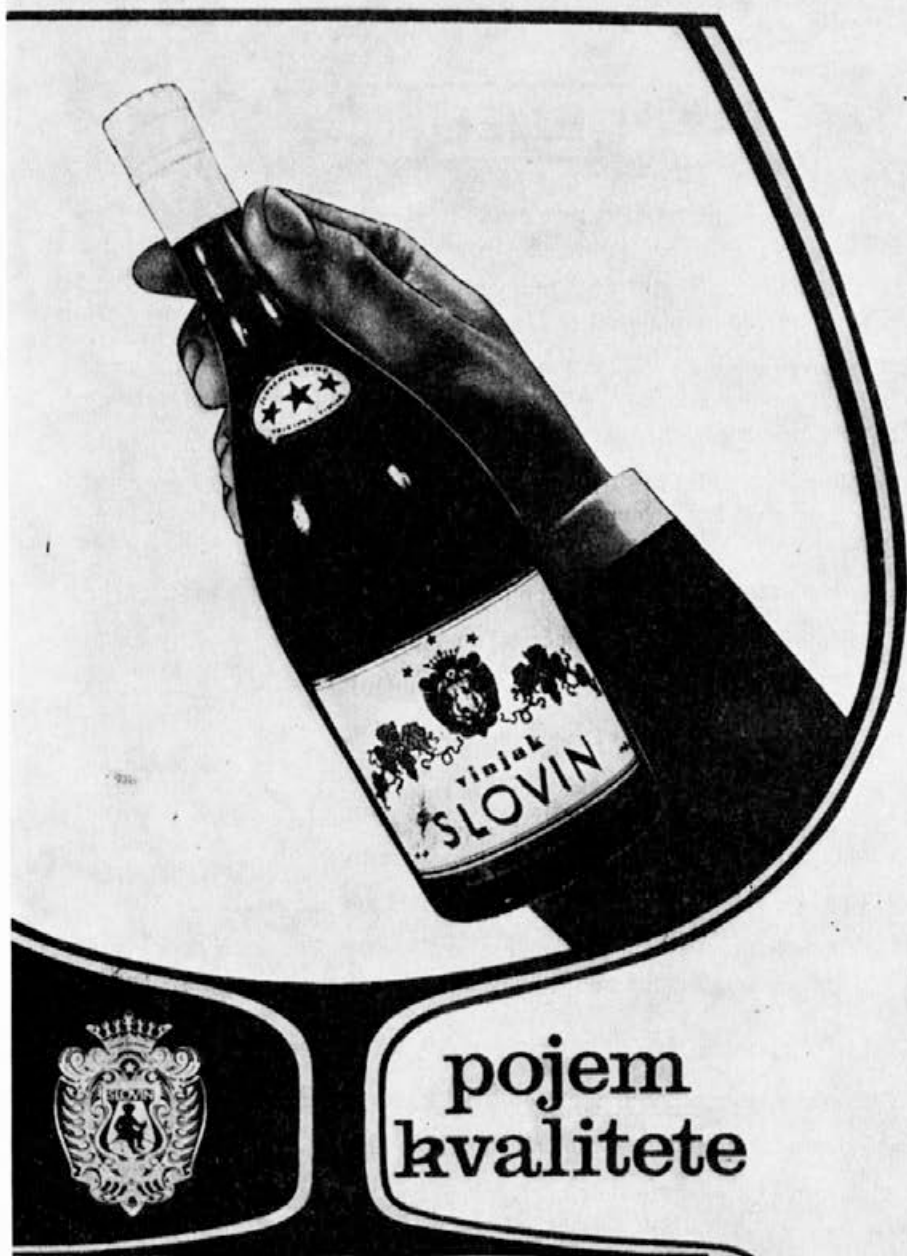
Te panje dajemo tudi za 15 kg medu in na kredit za leto dni.

7. Odkupujemo cvetlični in akacijev med v vseh količinah po dnevnih tržnih cenah. Zagotovimo embalažo, a prevzeti med plačamo takoj.

Vaše ponudbe in potrebe pošljite na naš naslov:

»Medoprodukt«, Subotica, Majšanski put br. 22.

telefoni: 024 23-606 ali 21-488.

pojem
kvalitete

SLOVENIJA VINO LJUBLJANA